ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5094 | 4/17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 16 ՇԱՊԱՆ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5094

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՎԵՀԱՓԱՌ
ՂԱԶԻ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ՒԼ-ՀԱՄԻՏ
Բ. ԿԱՅՍԵՐ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԵՒ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Անհուն ու ցնծագին բերկրութեան օր մըն է այսօր, Թուրքիոյ համայն բնակիչներուն եւ միլիոնաւոր հպատակներուն համար, որոնք արտասովոր փայլով մը կը տօնեն ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ՈՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍԵՐ ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը: Այս առթիւ ուրախութիւնը կը պտտկայ երկրին ամէն կողմերը, մեծ քաղաքներէն սկսեալ մինչեւ գաւառներուն խորերը, ժողովրդեան ամէն դասակարգերուն մէջ տեհասարակ: Երախտագիտական ու հաւատարմական զգացումներով լցուած, ամէն ոք եռանդագին բարեմաղթութիւններ կ'ընէ համայն Թուրքիոյ մեծանուն ինքնակալին արեւշատութեանը համար:

Այս ընդհանուր ցնծութեան ու երախտագիտական արտայայտութեանց մէջ՝ ամէնուն միտքը կ'անդրադառնայ այն զգալի յառաջդիմութեանց վրայ, զորս ըրած են երկրին բոլոր մասերը, Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր գահակալած Թուականէն ի վեր: Թուրքիոյ տնտեսական վիճակը նշանակելի բարւոքում մը կրած է, ընդհանուր բարգաւաճում եւ բարօրութիւն մը առաջ բերելով ամէն կողմ: Ճարտարարուեստը հետզհետէ մղում կը ստանայ, շնորհիւ հաստատուած գործարաններուն ու հաղորդակցութեանց ճամբաներուն: Վաճառականութիւնն ալ թռիչներ առած է, օտար երկիրներու հետ եղած արտածման կարեւոր գործառնութիւններով: Տնտեսական վարկը հաստատուն կռուանի մը վրայ հաստատուած է, շնորհիւ սեղանաւորական ու տնտեսական յաջող ձեռնարկներու: Հողագործութիւնը, որ հարստութեան ճշմարիտ աղբիւր մըն է, հետզհետէ կը զարգանայ, գիտական վերջին գիւտերու համաձայն: Այս նիւթական բարգաւաճ վիճակին քով աչքառու տեղ մը կը գրաւեն կատարուած բարոյական յառաջդիմութիւնները, որոնք նոյնքան օգտակար կը հանդիսանան: Հանրօգուտ ու բարենպատակ հաստատութեանց թիւը, շնորհիւ Վեհափառ Սուլթանին հոգածու խնամքներուն, ամէն օր կ'աւելնայ. անոնց մէջէն, յիշենք այն հաստատութիւնը որ պիտի բացուի Տար-իւլ-Խայր անունով, ուր ուսում պիտի առնեն եւ արհեստ պիտի սորվին փողոցներուն մէջ թափառող խեղճ տղաք: Յիշատակութեան արժանի է նաեւ այն հսկայական յառաջդիմութիւնը, որ կատարուած է կրթական գործին մէջ: Վեհափառ Կայսեր գահակալութենէն ի վեր, բովանդակ Թուրքիոյ մէջ հազարաւոր դպրոցներ բացուած են, թէ՛ բարձրագոյն եւ թէ տարրական. քաղաքներէն սկսեալ մինչեւ աննշան գիւղերու անկիւնը, կրթութեան բարիքը ամենուրեք ծաւալած է:

Ն. Կ. Վեհափառութեան օրով, Թուրքիոյ զինուորական ուժն ալ պատկառելի հանգամանք մը առած է. ցամաքային ու ծովային բանակը, ռազմական վերջին գիւտերով կատարելագործուած, ահեղ ուժ մը կը ներկայացնեն եւ խաղաղութեան ճշմարիտ սատար մը կ'ըլլան: Երկրին վարչական կազմակերպութիւնն ալ հաստատ հիման վրայ հանգչած, լարուած ու ճշգապահ գործունէութեամբ մը կ'աշխատի ընդհանուրին օգտին եւ շահուն պահպանման համար:

Ու այս բոլոր նիւթական ու բարոյական յառաջդիմութիւնները արդիւնք են Օգոստափառ Կայսեր անհուն շնորհներուն եւ հայրախնամ հոգածութեանց, որոնք միշտ կը սփռուին Իր հաւատարիմ հպատակներուն: Հետեւաբար նուիրական պարտականութիւն մըն է Ն. Կ. Վեհափառութեան ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընել Վեհափառ Կայսեր թանկագին կենացը եւ արեւշատութեանը համար: Նոյն իսկ Թուրքիոյ մէջ հաստատուած օտարազգիները պարտք մը կը զգան իրենց երախտագիտական զգացումները արտայայտել եռանդագին կերպով, ի յուշ ածելով այն մեծ շնորհները ու դիւրութիւնները, որոնց կ'արժանանան իրենց տնտեսական բոլոր ձեռնարկներուն մէջ: Օրերէ ի վեր պատրաստութիւններ կը տեսնուին մայրաքաղաքիս թէ գաւառներու մէջ, շքեղապէս տօնելու համար Վեհափառ Կայսեր ծննդեան բերկրալից տարեդարձը, որ ուրախութեամբ կը զեղու ամէն սիրտեր ու հոգիներ: Լուսավառութիւնները ու հրախաղութիւնները, որոնք այս իրիկուն պիտի կատարուին այնքան փայլուն կերպով, ժողովրդեան երախտագիտութեան խանդավառ մէկ արտայայտութիւնը պիտի ըլլան: Ու Մամուլը, որ Ն. Կ. Վեհափառութեան հոգածութիւնը վայլած է միշտ, իրեն համար մասնաւոր պարտք կը զգայ այս ընդհանուր բարեմաղթութեանց մասնակցելու. Արեւելք եւս ձայնակցելով ընդհանուր երախտագիտական արտայայտութեանց, կը գոչէ սրտաբուխ շեշտով.

ՅԱՒԻՏ ԿԵՑՑԷ
ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍՐ
ՓԱՌԱՊԱՆԾ ԻՆՔՆԱԿԱԼՆ ՀԱՄԱՅՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՀԸ

Եթէ Կրօն. Ժողովը տարբեր որոշում մը տար Տիարպէքիրի ծանօթ գործին վրայ, պիտի զարմանայի մեծապէս: Ամէն մարդ, ինծի չափ, կամ քիչ պակաս, կը նախատեսէր այն եզրակացութիւնը՝ ուր եկաւ յանգեցաւ Ժողովը անցեալ երեքշաբթի օր: Որոշմանց կարգէն հասկցուեցաւ թէ Ժողովը համոզում գոյացուցած է երկու ամբաստանեալներուն անմեղութեան, որոնց վրայ չէ կրցեր հաստատուիլ ամբաստանութիւնը. նոյն իսկ արարքը տեղի չէ ունեցած, ըստ Կրօն. Ժողովին եզրակացութեան, եւ հետեւաբար զրպարտիչ հռչակուած են լուսարարն ու քահանան: Ո՛ տայր թէ այդպէս եղած ըլլար. բայց, ինչպէս ըսի անցեալ շաբթու, բացարձակ իրողութիւնը մէջտեղ է, բացայայտ ու մեկին իրողութիւնը, զոր կարելի չէ յաղթահարել նկատելովներու մանուածապատ դարձուածներով:

Եթէ երկու պարոններուն վերագրուած արարքը պարզ յերիւրանք մըն էր, որուն համոզում գոյացուցած ըլլայ Կրօն. Ժողովը, այսինքն՝ եթէ լուսարարին ու քահանային վկայութիւնը բացարձակ սուտ ու զրպարտութիւն էր, ինչո՞ւ Ժողովը չառաջած է պարզ յանդիմանութեան վճիռ մը արձակելով զրպարտիչներուն դէմ եւ Առաջնորդին յանձնարարելով պատժել զանոնք, ըստ կամս, ժամանակաւոր կերպով՝ այսինքն՝ արտօնութիւն տալով անոր ի հարկին նաեւ չպատժելու: Ասանկ վճիռ լսուա՞ծ բան է աշխարհիս վրայ: Եթէ արարքին ստոյգ ըլլալուն համոզուէր Կրօն. Ժողովը, ա՞յսպէս պիտի պատժէր ամպարիշտ մեղապարտները. սովորական յանդիմանութիւն կամ ուրիշին քմահաճոյքին թողուած պատի՞ժ միայն պիտի տնօրինէր: Աշխարհ գիտէ թէ զրպարտիչ մը քաղաքային օրէնքով միեւնոյն պատիժը կը կրէ, ինչ պատիժ որ պիտի կրէր ամբաստանեալը յանցաւոր դատուած պարագային: Ով որ մէկու մը գող ըսէ ու չկարենայ հաստատել իր ամբաստանութիւնը, [illegible] ժին ինք արժանի կ'ըլլայ ըստ օրէնի: Այսչափ թոյլամի՞տ է ուրեմն մեր եկեղեցական Վարչութիւնը, որ բաւական կը համարի ... բամբակէ յանդիմանութիւնը զրպարտիչ քահանայի մը կամ լուսարարի մը հասցէին:

Արդեօք այսչափ թեթեւ պատժի մը դատապարտելով երկու պժգալի զրպարտիչներ՝ Կրօն. Ժողովը կ'ուզէ հասկցնել թէ բա՞ն մը ծանրացած է իր խղճին վրայ: Բայց ինչ որ ալ ծանրացած ըլլայ խղճերու վրայ, հասարակաց փոյթը չէ անշուշտ. ամէն մարդ իր խղճին պատասխանատու է, երբ խնդիրը մասնաւորներու վերաբերի: Իսկ երբ խնդիրը Կրօնական Ժողովին, այսինքն հանրային մարմնի մը վերաբերութիւն ունենայ, որ յանուն եկեղեցւոյ նուիրական շահուն գործելու պաշտօն ստանձնած ըլլայ, կրնա՞նք միեւնոյն կերպով անփոյթ գտնուիլ եւ թոյլատու ըլլալ խղճերու բռնաւորման: Այս տեսութեամբ էր որ խնդրած էի Կրօն. Ժողովէն հրատարակութեան տալ Տիարպէքիրի Առաջնորդին եւ Գաւառ. Վարչութեան տեղեկագիրը, որպէս զի առիթ տրուէր ժողովրդին գնահատելու մեր եկեղեցական դատաւորներուն կարողութիւնն ու արդարութիւնը:

* * *

Այսպէս չըրաւ սակայն Կրօն. Ժողովը, եւ մութի մէջ գործեց, երբ անդին հասարակաց դատախազութիւնը բողոք կը բառնար անլուր ամպարշտութեան մը դէմ: Արդէն, ինչ որ առաջին օրէն կրնայի դիտել տալ, այս գործին քննութիւնը յանձնուելու չէր Տիարպէքիրի Առաջնորդութեան. եկեղեցական յատուկ քննիչ մը կարգուելու էր Պատրիարքարանի կողմէն, եւ անոր քննութեան տեղեկագրին վրայ հիմնելու էր Ժողովը իր բազմազան նկատելովները, որպէս զի արժէք ունենային օրինական սկզբունքով, եւ յանցաւոր կամ զրպարտիչ երեւան ելլէին պայծառապէս: Այսպէս ալ չըրաւ մեր Կրօն. Ժողովը, որով դժբախտաբար պատճառ տըւած եղաւ երկբայելու իր անկողմնակալութեան կամ գէ՛թ իր դատելու կարողութեան վրայ: Այս երկուքէն ո՛րն ալ եղած ըլլայ, անկեղծապէս կը ցաւիմ ի տես մեր եկեղեցական Վարչութեան վիճակին:

Վերջին խօսքս ըսելու համար, իմ համոզումս այն է, — ոչ բոլորովին օտար ընդհանուրին համոզումէն, կարծեմ,— թէ այն զոյգ մը պարոնները բացարձակապէս յանցապարտ են ծանուցեալ արարքին մէջ, թէ Կրօն. Ժողովի վճիռը արդարացի չէ եղած, եւ թէ հասարակաց կարծիքը, առանց որ եւ է վերապահման, սեւ վճիռ միայն ունի ամպարիշտ արարքին հեղինակներուն եւ, բնականաբար, Կրօն. Ժողովի սպիտակ վճռին դէմ:

* * *

Բայց Վարչական շրջանակին մէջ ուրիշ կարեւոր տեղեկութիւններ ունիմ արձանագրելիք անցեալ շաբթուան հաշուոյն: Նախ Վանայ վիճակին համար Առաջնորդի ընտրութեան ստիպողութիւնը խորհրդակցութեան նիւթ եղաւ Քաղաք. Ժողովի վերջին նստին մէջ, եւ ժողովականք սա եզրակացութեան յանգեցան՝ թէ վերջ պէտք է տալ Առաջն. Տեղապահութեան ըստ օրէնի առժամեայ պաշտօնին, որ իր այս հանգամանքով չի պատասխաներ Վանայ պէս ընդարձակ վիճակի մը բազմապահանջ պէտքերուն: Կը սպասուի հետեւաբար որ Խառն Ժողովը մօտերս Առաջն. ընտրութեան հրահանգ յղէ Վան, ընտրելիներու եռանուն ցանկին հետ, կարեւոր յանձնարարութեամբ:

Առիթէն օգտուելով կ'անդրադառնամ Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսի ընտրութեան գաղափարին, զոր ամիսներ առաջ [illegible] նենալով Վանայ հայ համայնքին օգուտը, մասնաւորապէս կրթական տեսակէտով: Եթէ Վանայ մէջ այս գաղափարը նպաստաւոր ընդունելութիւն գտնէ, ինչպէս ներելի էր յուսալ իրազեկ թղթակցութիւններէ որ երեւցան Արեւելքի մէջ, ոչ ոք կրնայ տարակուսիլ Դպրեվանքի անձնդիր Վերատեսչին բարեյօժարութենէն եւ փորձեալ ձեռնհասութենէն՝ թէ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս պիտի յաջողի փայլիլ գաւառական հովուութեան պաշտօնին մէջ ալ:

* * *

Խարբերդի Առաջնորդական ընտրութիւնը վճռական քայլ մը առած կը համարուի, քանի որ ծանուցուեցաւ թէ անցեալ շաբթու յղուած է ընտրելիներու եռանուն ցանկը կանոնական հրահանգներով: Երբ Խարբերդի ընտրութիւնը վերջնական հանգամանք ստանայ, Բաղէշի առաջնորդական խնդիրն ալ ինքնին կուգայ ներկայացնել իր վերջին արարուածը Տ. Եղնիկ վարդապետի դերակատարութեամբ, եւ հանդիսականքս ականատես կ'ըլլանք այս թատերախաղին հետաքրքրաշարժ վերջաւորութեան, որուն կը սպասենք մինչեւ հիմայ ջղագրգիռ անձկութեամբ: Եթէ Տ. Եղնիկ... եպիսկոպո՛ս ողջունուի Բաղէշի մէջ, այսինքն իբրեւ ա՛ն մուտ գործէ առաջնորդանիստ քաղաքը, ալ այնուհետեւ ամէն վարդապետ կրնայ յուսալ իր երազին ի բարին կատարման,— բաց ի Զիլինկիրեան Տ. Եղիշէ վարդապետէ՝ որ Ս. Մաշթոցէ յետոյ առաջինն է կարծեմ հաւատացող թէ վարդապետօրէն ալ կարելի է ծառայել Հայ. Եկեղեցւոյ, եւ այս հաւատքին զօրութեամբ էր անշուշտ որ Բաղէշի նախորդ Առաջնորդը կամովին հրաժարեցաւ եպիսկոպոսացման բարձրագոյն հրաւէրէն: Ինչ որոտագոչ տարբերութիւն Բաղէշի նախորդ Տեղապահին եւ այժմու... այսինքն ապագայ՝ Առաջնորդին մտածմանց մէջ, բացագանչել կուտայ մարդուս Տ. Եղնիկ վարդապետ:

* * *

Իսկ Բղի. . յղի է նորէն Առաջնորդական խնդրով, եւ ոչ ոք կրնայ երաշխաւորել բարեյաջող ծնունդ մը: Եթէ Տ. Դնէլ վարդապետ ձեռնթափ ըլլայ իր յանձնառութենէն, դժուարութիւն չպիտի կրէ հասարակաց կարծիքը իրեն ի նպաստ ունենալու, երբ ամիսներով կը ձգձգուի տեղացի ջոջերուն բարեյօժարութիւնը կանոնական ծախքերուն հայթայթման մասին: Բայց դժուարութեան մեծը պիտի կրեն Բղեցիք Առաջնորդ գտնելու վերջէն իրենց վիճակին համար, վասն զի վերջապէս Պատրիարքարանի նպաստից սնտուկին մէջ ալ կուտ չմնաց,— եւ գիտենք որ Ուսուցչաց Օգնութեան սնտուկէն կարելի չէ փոխառութիւն ընել... Բղեցի ջոջերը երաշխաւոր ցոյց տալով: Ահա իմ կողմէս մէկ ամիս ալ պայմանաժամ, այնուհետեւ Տ. Դնէլ վարդապետ կրնայ նշանակուիլ իբրեւ ընտրելի Խարբերդի վիճակի Առաջնորդութեան:

Պուլկարիոյ հովուութեան, փա՛ռք Աստուծոյ, խօսքն անգամ փակուեցաւ մեր Վարչական շրջանակին մէջ: Նորէն... հարբուխ եղաւ խնդիրը աշնանային այս ցրտաշունչ օրերուն,— թէեւ մենք կը ճանչնանք զայն ամառնային տապայեղց օրերէն ալ, եւ գիտենք թէ տարւոյն չորս եղանակներէն աւելի Պատրիարքարանի գործելու միակ եղանակէն կախում ունի լուծում մը տալ այս հովուական գործին, կատարելապէս զաւեշտական ըլլալէ առաջ:

ԱՐԻՒՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ՎԱՆՔԵՐԸ

Գ.

Ի՞նչ եղան վանքի այդ հարստութիւնները, ո՞ւր մնացին կամ աւելի ճիշդը ո՞ւր գացին, այդ անհագին անթիւ, անհամար ուխտաւորների, նուիրակների արդիւնքները եւ հասոյթները, Հեղեղ, որ հեղեղ է, դարձեալ մի հետք կը թողու, աւազ եւ խոր ձորեր: Իսկ մեր վանքին ծովացեալ հարստութիւնը ո՛չ մի հետք, ո՛չ մի նշան չէ թողուցել, բացի սոված եւ խեղճ միաբանութիւնից: Գոնէ այդ անհագին ուխտաւորական եւ նուիրական հոսանքի ժամանակ կարողանային իրենց վանքը վերանորոգել կամ մի քանի շինութիւններ թողնել: Վանքի ամէնէն մեծ վանահայր հանգուցեալ Մամբրէ եպիսկոպոս Մամիկոնեան, ձեռնարկել է մի ճեմարանի շինութեան, բայց հազիւ առաջին յարկը աւարտելիս, մահը վրայ է հասել. այժմ այդ շինութիւն ալ ոչխարի դոմ է դառել: Իսկ եթէ վերոյիշեալ Տ. Յարութիւն լուսարարապետը եւ միւս պերճախօս նուիրակները մի քիչ հեռատես լինէին, մի քանի հասութաբեր շինութիւններ, օրինակի համար օթէլներ, խաներ կառուցանելու Կ. Պոլսի, Կարնոյ եւլն. քաղաքների մէջ, կարող էին այժմ մշտական եկամուտներ ունենալ եւ այդպէսով գէթ ապահոված կը լինէին իրենց հոգեւոր տան մշտնջենական գոյութիւնը: Սակայն այժմ ի՞նչ ունի խեղճ վանքը,— Նոյն իսկ եթէ ժողովուրդը ցանկանայ բարոյապէս օգնել իր այդ հռչակաւոր վանքի վերաշինութեան եւ վերականգնման, չի էլ կարող ոչինչ վճարել. Նախ գիւղացին պարտական է իր նիւթական պէտքերը հոգալ եւ յետոյ մտածել հոգեւոր գործերի մասին: Իմ կարծիքով, Ս. Կարապետ վանքի Միաբանութեան կը մնայ կրկին խորին ուշադրութիւն դարձնել իր հողային կալուածների եւ վանքի տնտեսական դրութեան վրայ ու աշխատել կարելի եղածին չափ ազնուացնել, մշակել եւ օգտակար դարձնել զայն, վանքի գոյութեան պահպանման, զարգացման եւ առաջդիմութեան համար. ուստի պէտք է ունենալ քիչ շատ մասնագէտ առաջնորդողներ կամ գիւղատնտեսներ եւ կամ գոնէ երկրագործական ու գիւղատնտեսական թերթեր, գրքեր, օտար լեզուներէ հայերէնի թարգմանուած տետրակներ:

Այս տեսակների մէջ իբրեւ առաջնորդ կարող են ձեռք բերել, միակ հայերէն գրուած եւ գոնէ ինձ ծանօթ, Ս. Հայրապետի «Պարիկ եւ Թոռնիկ» գրուածքը, որ զուրկ է գիտական ցուցմունքներից, սակայն իր հայրական խելօք եւ իրաւացի խրատներով, կարող է այս գրքոյկը օգտակար ձեռնարկ դառնալ մեր ժողովրդեան ձեռքին մէջ: Իսկ իբր հայերէն լուրջ երկրագործական գիտական թերթ, կարող է վանքը առայժմ վերցնել Կ. Պոլիս հրատարակուած «Հանրագիտակ»ի 1900 թուի համարները եւ ուղղակի բառացի հետեւիլ նրա երկրագործական գրուածքին: Միայն պէտք է գիտնալ որ ես այդ թերթի մի քանի թիւն եմ տեսել միայն, որոնք բաւական յաջող կերպով կը խօսէին երկրագործական եւ մասնաւորապէս հողագործութեան մասին. իսկ թէ գիւղատնտեսական միւս զանազան ճիւղերի մասին ալ գրած է այդ թերթը թէ ոչ, չեմ կարող ոչինչ որոշ ասել:

Ս. Կարապետի վանքի մասին մեր ասելիքը վերջացնելու համար, պէտք է աւելցնել թէ որքան որ մենք սկսանք գործը Դիոգինեան լապտերով քննել եւ մեր հասկցած կերպով իբրեւ իսկական իրենց վիճակով ու գոյնով դուրս բերել, որ ինչպէս կ'երեւի շատ տխուր տպաւորութիւն պիտի թողու ընթերցողի վրայ. սակայն միւս կողմէն պէտք չէ մոռնալ որ Ս. Կարապետի վանքը բարոյական շատ մեծ դեր է խաղացել երբեմն:

[illegible] իմնալու, ամէն մարդ գիտէ որ դեռ կռապաշտութեան ժամանակ իսկ Մշոյ դաշտի հիւս. արեւմտեան լեռնաշղթան հաստատուած էին մեծահռչակ եւ հզօր մեհեանները, տաճարներ եւ կռատուններ, որոնք մի տեսակ ուխտագնացութեան եւ երկրպագութեան կեդրոն էին դառել, բոլոր շրջակայ եւ հեռաւոր կռապաշտ հայ ժողովուրդի համար: Անցան դարեր, փոխուեցան կրօնք, կրօնականներ, դեւ ու տաճարներ, ծէս ու ծիսակատարութիւններ, եկաւ Լուսաւորիչ, սկսուեց հին եւ նոր կրօնքի կռիւ. տապալուեցին մեհեաններ, կռատուններ եւ կռապաշտներ, կանգնուեցին Խաչն ու խաչելութիւնը, Քրիստոսն ու քրիստոնէութիւնը, փոխուեցին վարք ու բարք, կարգ ու կանոն, ձեւ ու սովորութիւն, խունկ ու մոմ, խաչ ու աղօթք: Աղօթարան ալ փոխուեց, սակայն Հայի մի բան, ուխտագնացութեան եւ սրբերի ու տաճարների երկրպագելու սովորութիւն բնաւ չփոխուեց: Այս ընդհանուր ուխտագնացութեան եւ կապակցութեան շնորհիւ է որ Ս. Կարապետի վանքը, ինչպէս տեսանք վերի տողերէն, սկիզբէն մինչեւ մեր օրեր եղել է մի տեսակ կեդրոն գիտութեան, լոյսի եւ ճշմարտութեան: Ունեցել է մի ստուար միաբանութիւն, որոնք միշտ զբաղուել են ուսուցանելու, դաստիարակելու եւ քարոզելու ժողովրդեան՝ աւետարան եւ քրիստոնէութիւն:

Ս. Կարապետ վանքի կատարած բարոյական դերը մեր գաւառացի հայ ժողովուրդի կրթականին համար, անհուն է եւ անսահման, դրա մասին ուրանալ՝ կուրանալ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ՓՕԼ ՊՈՒՐԺԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Գ.

ԱՌԱՋԻՆ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

—«Մոյլ, մսկոտ, վախկոտ, ըսաւ Ալֆրէտ,» որ փորձեց կատակել, ցրուելու համար այդ սիրուն դէմքին վրայ առաջ եկած զայրոյթի արտայայտութիւնը: «Գիտե՞ս թէ ժամը քանի՞ն է, կէս օրին քառորդ կայ... Զգեստ կրնաս պատրաստ գտնուիլ ճաշին... ի՞նչ կը կարդաս», շարունակեց Ալֆրէտ, ձեռքը առնելով Պ. տը Բէրնի կողմէ ղրկուած երկու հատորները, որոնք կը կենային փոքր սեղանին վրայ... «դարձեալ վէպեր... բայց թերթերը չեն կտրուած դեռ: Ուրեմն ի՞նչ ըրիր ամբողջ առաւօտն»:

—«Թուղթեր կարգի դրի եւ հաշիւներ կարգադրեցի:» Այդ փոքրիկ ստախօսութիւններէն որքա՛ն ըրած էր իր բերանը, եւ անոնցմէ ամէնէն թեթեւներն ու անմեղներն իսկ անդութ ճիգ մը պատճառած էին իրեն: — «Զանգակը կը հնչեցնե՞ս, Ժիւլին կանչելու համար» յարեց մանկամարդ կինը, «գլուխս պիտի չտկեմ. տասը վայրկեանէն պատրաստ կ'ըլլամ:»

—«Նեղութիւն չե՛մ պատճառեր ձեզի՝ հոս մնալով,» ըսաւ Ալֆրէտ:

—«Ո՛չ այնքան... առ այժմ,» պատասխանեց Ելէն, իր զարդախուցը ուղղուելով: Մանկամարդ կինը պաթիսթէ բարակ բեհեզէ մը հագած, իր շագանակագոյն գեղեցիկ մազերը կը քակէր, զոր ինք իսկ կը սանտրէր: Ալֆրէտ աթոռի վրայ կը գտնուէր, ու կրթնած դրան մէկ թեւին, լրագիր մը կը կարդար զոր գրպանէն հանած էր: Թուղթին հանած ձայնն իսկ կը գրգռէր Ելէնի ջիղերը, որովհետեւ իրեն կը յիշեցնէր այդ մարդուն ներկայութիւնը, որ այդ պահուն մանաւանդ սրբապղծութիւն մը կը թուէր իրեն: Ա՜հ, եթէ Արման հոն գտնուէր, փոխանակ միւսին, որքա՛ն հաճոյք պիտի զգար զայն ականատես ընելով իր արդուզարդին փոքր գաղտնիքներուն: Բայց իրենց չսիրած մարդոց այս ընտանութիւնը այնքան տհաճոյ կը թուի կիներուն որ նոյն իսկ ցնծուհիները չեն հանդուրժեր տեսոր: Ամօթխածութիւնը, ամէն կնոջ մօտ, առաքինի կամ ո՛չ, կը սկսի հոն՝ ուր սէրը կը վերջանայ: Ալֆրէտ երբեք չէր հասկցած ատիկա:

Միշտ սիրահարուած էր Ելէնի, եւ իր յանկարծական մուտքերը անոր զարդախուցը, համր երջանկութիւն մը կը պատճառէին իրեն, բաղկացած երկչոտ տենչանքներէ եւ գաղտնի նայուածքներէ: Իր պարզած լրագրին վրայէն՝ կը դիտէր Ելէնի սպիտակ ձեռքերուն երթեւեկը, կակուղ մազերուն մէջ, թեւերուն շնորհալի ձեւը, որոնք երեւան կուգային, երբ լայն թեզանիքները վեր կ'ելլէին մանկամարդ կնոջ ըրած շարժումներուն պատճառաւ: Որքա՜ն կը փափաքէր սանտրել այդ մազերը, բան մը՝ զոր միշտ կը մերժէր Ելէն: Ու մանկամարդ կինն ալ իր մազերուն կը նայէր երջանկութեամբ, հակառակ այն տառապանքին զոր իրեն կը պատճառէր ամուսնին ներկայութիւնը, որովհետեւ կը տեսնէր թէ այդ մազերը այնքան երկար ու վէտվէտուն էին որքան իր աղջկութեան ատեն: Ամէն անգամ որ խնամքներ կը շռայլէր իր գեղեցկութեան, տղայական մտատանջութեամբ մը կ'ուսումնասիրէր ինքզինքը, դիտելով ամենափոքր ծալքերը իր քունքերուն վրայ, շրթունքներուն եւ վզին շուրջը, ինքզինքին հարցնելով թէ բաւական գեղեցիկ էր, զգլխելու համար իր սիրած մարդը, ու ինքնիրեն կը ժպտէր հայելիին առջեւ, մազերը գալարելով. եւ երբ քիչ մը կը ծռէր, այդ միեւնոյն հայելիին մէկ անկեան մէջ տեսաւ, իր ամուսնին ցոլացած պատկերը, շող մը աչքերուն մէջ — տենչանքի այն արագ շողը զոր կը ճանչնար եւ այնքան կ'արհամարհէր: Ելէն սարսուռ մը ունեցաւ, կարծես արթնցած երազէ մը, ուր մերկ կեցած ըլլար հրապարակի մը վրայ. սաստիկ կարմրեցաւ ու ըսաւ. «Ինչո՞ւ համար Ժիւլի հոս չէ, կ'աղաչեմ, նորէն հնչեցուր զանգակը եւ առանձին ձգէ զիս...:» Ոտքի ելաւ, գոցեց դուռը, մէկդի հրելով Ալֆրէտը, ու երբ մինակ մնաց, լալու փափաք զգաց:

(Շարունակելի)

անել է։ Բաւական է ասել որ մինչեւ իմ ժամանակներս այն տեղ կային 30-40 վարդապետ, սարկաւագ. եւլն. կարգին ճոխ եւ փառաւոր միաբանութիւն եւ դպրոց։ Նա տուել է իր ժամանակի ընթացքում երկրին եւ եկեղեցիին բարեխղճօրէն ծառայող բազմաթիւ դասատուներ, վարդապետներ, եպիսկոպոսներ եւ նոյն իսկ կաթողիկոսներ։ Բաց ի այդ, եթէ մի քիչ ուշադրութեամբ նայինք Մշոյ դաշտի, Գուլանըգի, Խնուսի, Վարդոյի եւլն. գաւառական բոլոր գիւղերի ու գիւղաքաղաքների վրայ կը գտնենք ամէն մի գիւղում 10-15 հատ տէրտէր, տիրացու, դասատու եւլն., որոնք բոլորն ալ աւելի կամ պակաս անցել եւ աւարտել են Ս. Կարապետի Ժառանգաւորաց վարժարանը։ Վերջապէս պէտք է ասել որ մինչեւ վերջի ժամանակներս վանքը կարողացաւ պահել իր այդ գիշերօթիկ եւ օգտաշատ վարժարանի գոյութիւնը եւ որ տարեկան 10-12 աշակերտ դուրս կուտար իր գաւառական աղքատ ժողովրդի համար։ Այժմ որ ոչինչ չունի վանքը, ոչ վարդապետ, ոչ աշակերտ եւ ոչ իսկ դպրոց, որի էական պատճառ, իմ կարծիքով, գիւղատնտեսութեան չգոյութիւնն է։

Մշոյ միւս վանքերն ալ երկրագործական եւ գիւղատնտեսական նոյն տխուր եւ յետամնաց վիճակի մէջ են։ Ցաւալին միայն այն է որ, միւս վանքերը իրենց բարոյական եւ կրթաստիրական դերի մէջ ալ շատ աւելի թոյլ են եղել եւ յետամնաց։

Գալով այստեղի մէկ վանքի մասին, որի համար խոստացայ մի քանի բառ գրել, իբր բաղդատութիւն մեր վանքերի եւ անապատների հետ, իսկապէս շատ էլ հաճելի չէ ինձի, աշխարհից քաշուած եւ այդ կիսամարդերի մասին խօսել, ինչպէս որ հանգուցեալ Էմիլ Զոլան ալ իր Բեղմնաւորում (Fécondité) գրքում ասել է որ այդ տեսակ մարդիկ, կարելի է Շօբէնհաուրի աշակերտ եւ կեանքին թշնամի համարել, որոնք իրենց բոլոր կեանքով ամլութիւն եւ ամայութիւն կը քարոզեն. բայց ինչ որ է, մենք մի քիչ պիտի խօսինք այդ վանքի օրկանիզմին եւ միաբանութեան կարգերի մասին։

Մենաստանի շինութիւնը բաւականին ընդարձակ եւ ներքուստ ու արտաքուստ խիստ մաքուր եւ փառաւոր է, շրջապատուած այգիներով, պարտէզներով, բանջարանոցներով, լեռներով, եւ կանաչ ու թարմ անտառներով։ Տեսարանը շատ ընդարձակ չէ եւ վանքը մեծ դիրքով զետեղուած է լեռնահովտի մը մէջ։ Ծովի մակերեւոյթից 1011 մէթր բարձր եւ 27 քիլոմէթր հեռի է Ֆրիպուրկէն։

Ֆրիպուրկ Մ. Խ.

Արտաքին Լուրեր

ՎՆՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլիա, Գերմանիա ու Բորթուգալ Աֆրիկէի մէջ. — Վիլհէլմ Բ.ի Անգլիա ուղեւորելուն նպատակը. — Քարլոս թագաւորը. — Աֆրիկեան ստացուածքները։

Բարիզ, 12 Նոյեմ. — Վիլհէլմ Բ. շաբաթ օրուընէ ի վեր Անգլիա կը գտնուի։ Թէմզի եզերքին հեռագիրները օրը օրին ամէն մանրամասնութիւն կը հաղորդեն անոր այցելութեանց, խօսքերու եւլն. մասին։ Հացկերոյթներու ներկայ գտնուեցաւ, ձուկ որսաց, վայրի բադ որսաց, ձի հեծաւ, ինքնաշարժ կառք նստաւ եւլն. Նաեւ փոքրիկ ծառեր տնկեց Սանտրինկէմի պողոտաներէն մէկին երկու կողմը։ Միւս կողմէ Բորթուկալի Քարլոս թագաւորն ալ քանի մը օրէն Սանտրինկէմ պիտի երթայ։ Բորթուկալի թագաւորը շատ կենցաղասէր է։ Օր մը Էտուարտ Է. հարցուց անոր թէ Անգլիա այցելած ատեն ամէնէն աւելի ո՞ր բանը իր ուշադրութիւնը գրաւած է։ «Ռօզպիֆ պատրաստելու եղանակը» պատասխանեց Քարլոս թագաւորը։ Վիլհէլմ Բ.ի մեկնելէն ետքն է որ Բորթուկալի թագաւորը Անգլիա պիտի ժամնէ եւ տակաւին պատրաստ պիտի գտնէ սեղանը, որսի հրացանները՝ չպաղած, իսկ ինքնաշարժ կառքերը՝ շոգիի վրայ եւ այլն։ Վիլհէլմ Բ. սակայն որսորդութեանց պահուն ժամանակ ունեցաւ քիչ մը տեսակցելու Պ. Չէմպըրլէնի հետ, Պ. Պալֆուրի անուշադիր ակնարկին տակ։ Գերմանիոյ կայսրը նաեւ երկար տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի հետ։ Քարլոս թագաւորն ալ ռօզպիֆներու հետ այնքան պիտի չզբաղի որ ժամանակ չունենայ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի հետ տեսակցիլ եւ Պ. Չէմպըրլէնի հետ դիւանագիտական պտոյտ մը կատարելու Սանտրինկէմի դաշտավայրին մէջ։ Վերջապէս բնաւ տարակոյս չկայ թէ ընտանեկան այդ կենսական այցելութիւնը գործի այցելութիւն մը չըլլայ, ամենակարեւոր գործի այն տեսակ այցելութիւն մը որ երկար տարիներէ ի վեր տեղի չէ ունեցած։ Արդէն ոչ ոք գաղտնի կը պահէ։ Դիւանագէտները գրեթէ բացարձակապէս կը յայտարարեն եւ անգլիական լրագիրները որոնք սովորաբար շատ զգուշաւոր են, հաճոյականութեամբ ցոյց կուտան թէ խնդիրը ինչ բանի վրայ կը դառնայ։ Տեսակցութեան եւ մրցակցութեան գլխաւոր առարկան կը կազմեն նոյն երեք վեհապետներուն ափրիկեան ստացուածքները։ Եթէ ակնարկ մը նետուի Աֆրիկէի քարտէսին վրայ, դիւրին է ըմբռնել՝ Սանտրինկէմի մէջ յուզուած խնդրին պարագաները։ Այդ քարտէսը ցոյց կուտայ թէ երեք կամ չորս մեծ տէրութիւններ ահագին երկիրներ ձեռք անցուցած են։ Ահաւասիկ Անգլիոյ ունեցածները. — Պասութոլանտ 16,400 քառակուսի քլմթ., Պէչուանալանտ՝ 340,800, Բարեյոյս՝ 354 հազար, կեդրոնական Աֆրիկէի թեւարկութիւն՝ 67,500, արեւելեան Աֆրիկէ՝ 1,609,000 Զանզիպար՝ (թեւարկութիւն) 1600, Նաթալ՝ 46,700, Նիկեր՝ 645,000 Օրանժ՝ 77,300, Ռոտէզիա հարաւային՝ 230,400, Ռոտէզիա հիւսիսային՝ 192,000, Սոմալի՝ 108,800, Թրանսվալ՝ 190,600, Սուազիլանտ՝ 13,600, Քոթ տ՚Օր՝ 64,000, Լակոս՝ 46,000, Սէնէկամպիա՝ 7,200 եւ Սիէրա-Լէոնա՝ 48,000. գումար 4,059,200 քառակուսի քիլոմէթր։ Այդ հաշւոյն մէջ չեն Պարոյէլանտը, Անտասինն եւ Աշանթիներու երկիրը՝ որոնց ճիշդ տարածութիւնը յայտնի չէ։ Բորթուկալ եւս ունի Անկոլա, Կուինէ եւ Մոզամպիք, որոնց տարածութիւնն է 1,264,400 քառակուսի քիլոմէթր։ Գերմանիա որ դեռ 1880ին տակաւին մատ մը տեղ չունէր Աֆրիկէի մէջ, քան տարիէ ի վեր այնքան գործունէութիւն ցոյց տուաւ որ հիմա ունի Թոկոլանտը, Քամէրունը եւ Աֆրիկէի արեւելեան ու արեւմտեան ստացուածքները, որոնց ընդհանուր տարածութիւնն է 1,489,500 քառակուսի քիլոմէթր։ Ֆրանսան ալ ունի Սէնէկալ, Սուտան, Մատակասքար եւ ուրիշ կարեւոր վայրեր։ Այդ չորս ազգերէն՝ այսինքն Անգլիայէն, Գերմանիայէն, Ֆրանսայէն ու Բորթուկալէն զատ Պելճիքայի թագաւորն ալ Քոնկօն ունի։ Այս պարագաներուն մէջ երբ քարտէսին վրայ լաւ քննուին երեք տէրութեանց ստացուածքները, դիւրին է գուշակել թէ անոնց վեհապետներուն տեսակցութեան առարկան ինչ է։ Բորթուկալի գաղթավայրերը գրեթէ անգլիական ու գերման ստացուածքներուն մէջտեղերը կը գտնուին, որով Անգլիա եւ Գերմանիա առանց Բորթուկալի դաշինքը չեն կրնար ընդարձակուիլ։ Ուրեմն զարմանալու բան չկայ երբ առաջնորդէ իրենց մէջ համաձայնութիւն կը գոյացնեն՝ ընդարձակման համեմատութիւնները սահմանելու համար։ Ցետոյ Բորթուկալի թագաւորին հետ բանակցութիւն պիտի կատարուի թէ ինչ պայմաններով կը հաւանի այդ ընդարձակումին։ Շատ կարելի է որ բանակցութիւնները չյաջողին եւ իրաց վիճակը պահպանուի։ Անշուշտ Լոնտոնի բորթուկէզ մարքիզը կը մերժէ եղած առաջարկութիւնները եւ կը յայտարարէ թէ Քարլոս թագաւորը երբեք պիտի չհաւանի Լուրէնսօ-Մարքիզը տալու, ինչպէս պիտի չուզէր ձեռքէ հանել Լիզպոնան։ Անտարակոյս Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանն ալ երկդիմի հերքում մը կուտայ. բայց Անգլիա եթէ Լուրէնսօ-Մարքիզը չգնէ, կրնայ Բորթուկալի ստացուածքներէն ուրիշ մաս մը գնել. սակայն ներկայ ու անցեալ բոլոր բորթուկէզ կառավարիչներուն երկու օր առաջ շնորհուած անգլիական պատուանշանները, փաղաքշիչ ու բազմաթիւ, թանկագին նշանակութիւն ունին։ Պ. Չէմպըրլէն, սակայն, հարաւային Աֆրիկէ կ՚ուղեւորի եւ անձամբ պիտի տեսնէ Բորթուկալի ստացուածքներուն արժէքը։ Մէկ բառով ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ ափրիկեան ստացուածքներու քարտէսին համար փոփոխութիւն մը կը պատրաստուի։ Այդ քարտէսը անշուշտ հիմա նկատողութեան կ՚առնուի Սանտրինկէմի մէջ եւ պիտի շարունակուի երբ Վիլհէլմ Բ.ի մեկնելէն ետքը Բորթուկալի թագաւորն ալ հոն ժամնէ։

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ

Իտալական կարծիք. — Զգուշաւոր ընթացք մը. — Գործակցութիւնը Սոմալիլանտի մէջ. — Պերլինի մէջ յայտնուած կարծիք։

Հռոմ, 11 Նոյեմ. — (Թայմզի հեռագիր). — Կարելի չէ ըսել թէ իտալական մամուլը այնքան խանդավառութեամբ կը խօսի Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուրի ճառին վրայ՝ զոր արտասանեց Լոնտոնի քաղաքապետութեան պաշտօնաբաշխին մէջ։ Թրիպունա, սակայն, գոհ է այն յարգանքին համար՝ զոր Անգլիոյ նախարարապետը մատոյց իտալական անկեղծութեան եւ իտալական բարեկամութեան արժէքին։ Թրիպունա կ՚ըսէ. — «Եղաւ ժամանակ մը, ուր Անգլիոյ քաղաքականութիւնը, նոյն ինքն Իտալիոյ հանդէպ, խիստ եսասիրութեան մը մղուած կ՚երեւար։ Երկու տէրութեանց համար ալ նպաստաւոր է որ այս միջոցիս տարբեր կարծիքներ տիրեն։» Թրիպունա, բաղդատելով Անգլիոյ հետ Իտալիոյ գործակցութեան ճշգրիտ հանգամանքը, կը հաստատէ անգլիական ու իտալական յածանաւորդներուն հաւաքական գործը Սոմալիլանտի եզերքին բացերը. Նաեւ դիտել կուտայ թէ Իտալիա այդ կերպով բարեկամական արարք մը ունեցած է Անգլիոյ հանդէպ, իր գործելու ազատութիւնը պահելով հանդերձ։ Բրիտանական կառավարութիւնը որոշած չէ զինուորներ ցամաք հանել Սոմալիլանտ եւ Իտալիա ալ դեռ առիթը չէ ունեցած նկատողութեան առնելու՝ Անգլիոյ կողմէ եղած առաջարկութիւն մը իտալական հողէ անցնելու մասին։ Իտալիա բնաւ միտքէն չէ անցուցած դրական գործակցութիւն ունենալ Անգլիոյ հետ։ Անշուշտ Թրիպունա, այդ լեզուն գործածելով, յայտնի նպատակ ունի հակակշռել նախարարական-արմատականներու յայտարարութիւնները՝ որոնք կ՚երեւակայեն թէ Անգլիա մեծածախս ու վտանգաւոր գործի մը մէջ նետել կ՚ուզէ Իտալիան։

Պերլին. — Պ. Պալֆուրի ճառը բացարձակ կերպով ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Պերլինի մամուլը կարճ ու զգուշաւոր լեզու մը կը գործածէ։ Վոսիշէ Զայթունկ եզական դիտողութիւն մը կ՚ընէ Անգլիոյ հանրային կարծիքին վրայ եւ կ՚ըսէ. — «Պ. Պալֆուրի ճառը պիտի հանդարտեցնէ Անգլիոյ հանրային կարծիքին գրգռումը։ Շատ հազուագիւտ է որ երկրի մը նախարարութեան զգացումին եւ մամուլին ընթացքին միջեւ տարբերութիւն մը տեսնուի այնպէս, ինչպէս հիմա կայ Անգլիոյ մէջ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհէլմ Բ. Սանտրինկէմի մէջ. — Որսորդութիւն. — Սեղան. — Պավիէրացիները. — Կարծիք Աւստրիոյ մէջ։

Լոնտոն, 11 Նոյեմ. — Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն, երէկ, մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Գերմանիոյ կայսեր հետ։ Վիլհէլմ Բ. այս առտու կանուխ ելաւ եւ զբաղեցաւ պետական գործերով։ Այս առտու օդը շատ գեղեցիկ էր Սանտրինկէմի մէջ։ Կէսօրէն երկու ժամ առաջ, Էտուարտ թագաւորը, Վիլհէլմ կայսրը, Կալլէսի իշխանը եւ միւս հիւրերը Շէրնպորն գացին, Լինկհառւզի մօտ եւ բադ որսացին։ Անգլիոյ թագաւորը մոխրագոյն հագուստ կը կրէր որսորդութեան յատուկ, իսկ Վիլհէլմ Բ. ձիթի գոյն հագուստ հագած էր։ Որսորդութեան արդիւնքը շատ լաւ եղաւ։ Կէսօրուան ճաշին ատեն ժամանեցին Ալեքսանտրա թագուհին, Վիքթորիա իշխանուհին, Տանիմարքայի Քարլ իշխանուհին, Լէտի Լանստաուն ու Լընտընտէրի եւ այլն։ Ճաշը տրուեցաւ ընդարձակ վրանի տակ, Լինկհառւզի մօտ։

Պերլին. — Պավիէրայի գիւղացիներու դաշնակցութեան մէկ գումարումին մէջ օրագրող մը՝ Պ. Մէմինկէր քննադատեց Գերմանիոյ անգլիասէր քաղաքականութիւնը։

Վիեննա. — Հոս ոչ ոք կը հաւատայ թէ Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա կատարած ուղեւորութիւնը լոկ անձնական հանգամանք ունենայ. Նաեւ ընդհանուր համոզում կը տիրէ թէ Վիլհէլմ Բ. կը ջանայ ամբողջացնել Անգլիոյ մէջ ունեցած իր ներկայացուցիչներէն ստացած տեղեկութիւնները եւ կարգադրել այն դժուարութիւնները զորս իր ներկայացուցիչները չեն կրցած յաջողցնել։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Աղմկալից տեսարաններ խորհրդարանին մէջ. — Պ. Քէրպէրի բանախօսութիւնը. — Լեզուական խնդիրը. — Չեխերը։

Վիեննա, 12 Նոյեմ. — Լեզուական խնդրին վրայ Պ. Քէրպէրի յայտարարութիւնները լսելէ առաջ, Խորհրդարանը թատր հանդիսացաւ անլուր եւ բուռն տեսարաններու, ընկերվարականներուն եւ հակասեմականներուն միջեւ, Վիեննայի մէջ տեղի ունեցած միջադէպերուն պատճառաւ, ստորին-Աւստրիոյ Նահանգային Ժողովին ընտրութեանց առթիւ։ Երկու հակառակորդ կուսակցութիւնները ծանր նախատինքներ ուղղեցին իրարու, ըսելով. «Մարդասպան, գող, քաղաքեան» եւ ուրիշ անարգանքներ, մինչ քաղաքապետ ու երեսփոխան Պ. Լուէկէր, ոտքի վրայ կեցած եւ ձեռքերը դարձուցած իր հակառակորդներուն կողմը, կը գոչէր. «Ձեզ [illegible] հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ եւ ժողովը սկսաւ քաղաքական վիճաբանութեան, որ ընդմիջուած էր։ Հազիւ թէ Պ. Քէրպէր ոտքի ելած էր, երբ չեխ արմատականները անոր վրայ խուժեցին, շրջապատեցին զայն եւ բռունցքնին վերցուցած, իրենց կարգին կը գոչէին. «Դուրս Քէրպէրը, դուրս։ Իր տեղը Խորհրդարանին մէջ չէ, այլ պատժական ատեանին մէջ։» Այս կռիւը տեւեց քանի մը վայրկեան, յետոյ Պ. Քէրպէր կրցաւ շարունակել իր բանախօսութիւնը, ալ աւելի անկողմնակալութիւն դնելով իր խօսքերուն մէջ։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ երկրին օգտին համար պիտի շարունակէր իր խաչի ճամբան բարձրանալու, առանց վհատելու, եւ թէ չպիտի դադրէր լուծում մը գտնելէ այն ազգային վէճին, որ այնքան մեծ վնաս կը պատճառէ Պոհեմիոյ երկու ազգերուն ու Աւստրիոյ կայսրութեան։ Ուրեմն պիտի շարունակէ իր անաչառ եւ անկողմնակալ միջամտութիւնը ընծայելու երկու կուսակցութեանց եւ թոյլ չպիտի տայ որ լեզուական խնդիրը վերցուի օրակարգէն։ Վերջերս ներկայացուած օրինագիծը չի կրնար կատարեալ ըլլալ եւ վերաքննութեան մը ենթարկուիլ. Խորհրդարանին ալ առիթ չէ տուած առաջին անգամ ըլլալով վիճաբանելու լեզուական խնդրին վրայ. ասիկա անվիճելի յառաջդիմութիւն մըն է։ Պ. Քէրպէր այս անգամ ուղղակի չդպչիլ Չեխերու դիւրազգածութեան։ Աւստրիա, ըսաւ, ազգային զինուորական տէրութիւն մը չէ, հետեւաբար չի կրնար ունենալ իր ազգային կամ պետական լեզուն, բառին ճշմարիտ առումով։ Սակայն հարկը կը ստիպէ որ միակ լեզու մը գործածէ կարգ մը վարչական շրջանակներու մէջ»։ Նախարարապետը իր բանախօսութեան վերջը յարեց. «Կառավարութիւնը կը փափաքի Չեխերուն մօտենալ։ Թո՛ղ բարեացակամութիւն ցոյց տան հաշտութիւն կնքելու, մենք ալ եւս չպիտի վիճինք անոր ձեւին վրայ»։ Կը կարծուի թէ այս բանախօսութենէն յետոյ Չեխերը նուազ անհրաժեշտ պիտի ըլլան եւ պիտի հաւանին վերսկսիլ քանի մը շաբաթէ ի վեր ընդհատուած բանակցութիւնները կառավարութեան հետ։ Բայց միւս կողմէ, Գերմանները շատ անհանգիստ կը թուին, Պ. Քէրպէրի կողմէ Չեխերուն եղած թոյլտուութեանց, մանաւանդ իր վերջին խօսքերուն մասին, որ մտադրութիւն մը կը տեսնեն, ի հարկին, լեզուական խնդիրը կարգադրելու հրամանագրի մը միջոցաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Ռուզվէլթի ճառը. — Մաքսային սակացոյցի ծրագիր. — Ֆրանսական դեսպանը։

Նիւ-Եորք 11 Նոյեմ. — Պ. Ռուզվէլթ, այսօր, Նիւ-Եորքի առեւտրական Սենեակին նոր շէնքերուն բացման առթիւ ճառ մը խօսելով, հասկցնել ուզեց թէ մտադիր չէ հրաժարիլ իր ջանքերէն, մաքսապաշտ սակացոյցը փոփոխութեան ենթարկելու մասին։ Նախագահը, խօսքը օտար պատուիրակներուն ուղղելով ըսաւ. — «Դուք կը ներկայացնէք բարեկամ մեծ ազգերը՝ որոնց հետ Մ. Նահանգները կուզեն ապագային կապուած մնալ ընկերական ու առեւտրական կերպով։» Պ. Ռուզվէլթ ցաւ յայտնեց Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոնի մեկնումին համար եւ բարի գալուստ մաղթեց Անգլիոյ նոր դեսպանին։

ՍՈՄԱԼԻԼԱՆՏ

Սուէյն զնդապետը. — Մեկնում. — Յայտարարութիւններ։

Բոռ-Սաիտ, 10 Նոյեմ. — Սոմալիլանտի արշաւախումբին նախորդ հրամանատար Սուէյն գնդապետը, որ հոս ժամանեց, Ատէնի մէջ այնքան հիւանդ էր որ դահաւորակով շոգենաւ տարուեր է։ Գնդապետը ըսաւ թէ չի կրնար յայտնել որ Սոմալիլանտի արշաւանքը ե՞րբ պիտի աւարտի եւ խնդիրը ինչպէս պիտի կարգադրուի։ Անգլիական զինուորները 180 քիլոմէթր հեռու են Մատմիլայի գտնուած տեղէն։ Ճամբան շատ դժուար էր ու վտանգաւոր, վասն զի Անգլիոյ հակառակորդները կը վխտան այդ կողմերը. Նաեւ անթափանցելի մացառներ կան եւ տեղը բոլորովին անջրդի է։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 14 Նոյեմ. — Սէութայէն կը հեռագրեն Հէրալտօի թէ Մարոքի կացութիւնը միշտ ծանր է։ Թէթուանի կուսակալը ընդհարում մը ունեցաւ ցեղերու հետ։ Թէթուանի իշխանութիւնները որոշեցին վերջին ծայր կռուիլ։

ՍԱՆՏՐԻՆԿԷՄ. — Վիլհէլմ կայսրը, Էտուարտ թագաւորը եւ Կալլէսի իշխանը Ուոլվըրթըն գացին, ուր Վիլհէլմ Բ. եւ Էտուարտ Է. սիրալիր կերպով հրաժեշտ տուին իրարու։ Գերմանիոյ կայսրը յետոյ Քլիֆթըն գնաց՝ Լորտ Լընստալի այցելութիւն տալու։

ԲԱՐԻԶ. — Պետական Խորհուրդը կը քննէ Պ. Ժոզէֆ Ռէյնաքի աղերսագիրը՝ այն հրամանագրին դէմ, որով զրկուած է պահեստի հարիւրապետի իր աստիճանէն։ Վճիռը յառաջիկայ ուրբաթ պիտի տրուի։

ԲՐԻՒՍԷԼ. — Լէոբոլտ թագաւորը Լէքէն ուղեւորեցաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Օրանի երեսփոխան Պ. Էթիէն, երկուշաբթի, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէէն պիտի պահանջէ Խորհրդարանին ներկայացնել Սիամի հետ կնքուած նոր դաշնագրութիւնը։

ԲԷՇԹԱ. — Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ մեծ աղմուկ առաջ բերաւ ելմտացոյցին մէկ գլուխը աւելցնող օրինաձեւ մը։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սքուբշթինային նիստերը քանի մը օրէն պիտի վերսկսին։ Կը յուսացուի թէ արմատական կուսակցութիւնը պիտի յաջողի նախարարական նոր տագնապ մը առաջ բերել։

ՍՈՖԻԱ. — Ֆէրտինանտ իշխանը տակաւին որոշում մը չտուաւ նախարարութեան հրաժարականին նկատմամբ։ Սոպրանիէն նոր դահլիճին կազմութենէն ետքը պիտի գումարուի։

ՄԱՏՐԻՏ. — Պահպանողական թերթերը ինչպէս նաեւ ազատականներէն մէկ քանին խիստ կը քննադատեն նոր նախարարութիւնը եւ այնպէս կը նկատեն թէ շատ երկար պիտի չտեւէ։ Պ. Ռոմէրօ Ռոպլէտօ ծանոյց թէ, երկուշաբթի օրը, Խորհրդարանին մէջ Պ. Սականթայի հարցապնդում պիտի ընէ՝ նախարարութեան կազմութեանը մասին։

ԲՕԲԵՆՀԱԿ. — Կը հաստատուի այն լուրը թէ Ռուսիոյ կայսրը դեկտեմբերի վերջերը Լիվատիայէն Բեդերսպուրկ պիտի դառնայ եւ յետոյ Իտալիա պիտի ուղեւորի։

ԲԱՐԻԶ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Սէն-Լուի արուեստահանդէսին յանձնաժողովը որոշեր է հրաւիրել Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը Մ. Նահանգները երթալ՝ արուեստահանդէսին բացման ներկայ գտնուելու։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը պիտի նշանուի Ալպանիի Ալիս իշխանուհիին հետ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ Անգլիոյ նաւատորմը անկարող է յարձակում մը արգիլելու. Ցաւեց թէ Անգլիա պիտի ջանայ միշտ ճամբայ ելլելու պատրաստ վիճակի մէջ ունենալ 120,000 նաւազ, բրիտանական երկիրը պաշտպանելու չափ պահեստ ունենալով հանդերձ։

ԲԱՐԻԶ. — Բորթուկալի թագաւորը սեղան մը տուաւ ի պատիւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի եւ Բարիզի բորթուկէզ դեսպան Պ. տը Սուզա-Ռոզայի։

—Երեսփ. Ժողովին բանակին յանձնաժողովը լսեց պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարին յայտարարութիւնները՝ զինուորական ծառայութիւնը երկու տարուան իջեցնելու խնդրոյն վրայ։

—Մարթինիքէն կը հեռագրեն թէ Բէլէի մէկ նոր ժայթքումէն կը վախցուի։

—Խորհրդարանին գաղթային խումբը արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէէն պիտի պահանջէ՝ ջնջել Սիամի հետ կնքուած դաշնագրութիւնը։

—Եոքոհամայէն կը հեռագրեն թէ Սիպէր Ուոլֆ եւ Ընկերութեան մետաքսի գործարանը այրելով հազար հակ խամ մետաքս մոխիր դարձեր են։ Վնասը երեք միլիոն Ֆր. կը հաշուուի։

Ներքին Լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ

Վ. Ե. Հ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Պաշտօնական Ջէրիտէ մը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանին Ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ շնորհաւորութիւնները, այսօր, ժամ 5ին, ըստ սովորութեան պիտի կատարուին Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ. Նաեւ լուսավառութիւններն ալ, ըստ սովորութեան, տեղի պիտի ունենան։ Միայն կէսօրին թնդանօթներ պիտի արձակուին։

—Այսօր, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Պոլսոյ, Ղալաթիոյ ու Բերայի կառավարական բոլոր պաշտօնատուները, առեւտրական ու սեղանաւորական մեծ հաստատութիւնները, վաճառատուները եւ այլն դրօշներով զարդարուած են։ Ոսկեղջիւր գտնուող օսմ. մարտանաւերը եւ դեսպանատանց պահականաւերը ու ամէն ազգի նաւեր դրօշներով զարդարուած են։

—Պաշտօնի վրայ գտնուող ու անպաշտօն բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները եւ սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց տնօրէնները կայս. պալատ կ՚երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

—Պարսից Շահը եւ միւս բոլոր վեհապետները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։

—Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա, կուսակալները, զօրաբանակներու հրամանատարները, գաւառներու կրօնական պետերը եւ օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։

—Այսօր պիտի կատարուի Բնաղրատխանէի հովիտէն բերուած անոյշ ջուրերու նորակառոյց աղբիւրներուն բացումը։ Ինչպէս յայտնի է, մինչեւ հիմա բացուած աղբիւրներուն թիւն է երեսունըվեց։

—Այսօր, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ազատ պիտի արձակուին կեդրոնական բանտը գտնուող երեսունըվեց բանտարկեալներ որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են։ Կայս. այդ Իրատէն պիտի գործադրուի նաեւ գաւառներուն մէջ եւ զինուորական բանտարկեալներու համար։

— Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին եւ բոլոր հպատակ հասարակութեանց աղօթատեղիներուն մէջ այս առտու գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ կատարուեցան եւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Թեթեւ պարտքերու համար բանտարկուած անձերու պարտքերը վճարուեցան եւ ատոնք աղէի օրը ազատ արձակուեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ Թնդանօթարանի արձանագրութեանց դիւանին տեսուչ Րիֆաթ պէյ։

—Երզնկէի գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Ուրլայի գայմագամի նախորդ օգնական Նազարէթ էֆ.։

—Այտընի նահանգին Չէշմէ գաւառակին նախիպ անուանուեցաւ Բէյէնտիրէի նախորդ նախիպ Ապտիւլաղիզ էֆ.։ Խարբերդի նահանգին Ագչէտաղ գաւառակին նախիպ անուանուեցաւ Փուլումէրի նախորդ նախիպ Սիւլէյման Սապրի էֆ.։ Ատանայի նահանգին Կիւլնար գաւառակին նախիպ անուանուեցաւ Սեւերեկի նախորդ նախիպ Ահմէտ Օսման էֆ.։ Հալէպի նահանգին Անտիոք գաւառակին նախիպ անուանուեցաւ Թորթումի նախորդ նախիպ Սիւլէյման Սըրրի էֆ.։

—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Երուսաղէմ-Եաֆայի երկաթուղիին գործիչ Մաքիկնեան էֆ.ի։

—Հիճազի երկաթուղիին արծաթ չքանշանը՝ Ատանայի կուսակալութեան օգնական Նասըր պէյի։

—Լիագաթի ոսկի չքանշան՝ տոքթ. Տիւրինկ փաշայի, Թեւֆիքեայի գերման Ընկերութեան նախագահ Տոքթ. Վիլհէլմ Էսէնի եւ գերմանական հիւանդանոցին առաջին վիրաբոյժ տոքթ. Ալեքսանդր Գամպուրօղլու էֆ.ի։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻ հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ։ Սուրրէի Հիւմայունը առջի օրուընէ կայս. պալատ տարուելով մասնաւոր տեղ մը դրուած էր, ուր մինչեւ առտու աղօթքներ եղան։ Վեհ. Սուլթանը աչքէ անցուց նուիրական կարաւանը եւ բարեհաճեցաւ Սուրրէ Էմինի Պաղը պէյի յանձնել Մէքքէի Էմիր Ապտիւլլէթիֆ փաշայի ուղղեալ կայս. Ֆէրմանը։ Ցետոյ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Վեհափառութեան համար։ Ապա, ժամ 6ին, Սուրրէի Հիւմայունը կայս. պալատէն ճամբայ հանուեցաւ հանդիսական թափօրով։ Առջեւէն կ՚երթային, Մէքքէցիներ ու Մէտինէցիներ, կրօնականներ, կայս. պալատան կանոնաւոր բարապաններ, Թէշրիֆաթի ու Էվքաֆի պաշտօնեաներ եւ այլն։ Երկու կողմէն կ՚երթային հեծեալ ու հետեւակ զինուորներ։ Ժամ 7ին Սուրրէի Հիւմայունը Մախսուսէի 29 թիւ շոգենաւը փոխադրուեցաւ։ Այդ միջոցին թնդանօթներ արձակուեցան։ Շոգենաւը Պէշիքթաշէն Սկիւտար ժամանելով Սուրրէի Հիւմայունը դուրս հանուեցաւ եւ մեծ հանդէսով տարուեցաւ տեղւոյն կառավարական պաշտօնատունը։ Հոն ալ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Սուրրէի Հիւմայունի հանդէսը դիտելու համար հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոսը, ընտանիքը, դեսպանատան առաջին թարգմանը, պահականաւին հրամանատարը, Քեօլնիշէ Զայթունկի խմբագիրներէն Պ. Քոման, Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկի թղթակից տոքթ. Վայէէ եւ այլն։ Ներկաներէն ոմանք սեղանակապետ Խիլմի պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻ առթիւ կայս. Չըր քէօշկին մէջ, շաբաթ գիշեր, կայս. Իրատէի մը համաձայն, կրօնական արարողութիւններ կատարուեցան։ Ներկայ գտնուեցան Վեհ. Սուլթանը, նախարարները եւ պալատական պաշտօնատարներ։ Այդ արարողութիւնները աւարտելէն ետքը, շաքար ու օշարակ բաշխուեցան ներկաներուն։ Ցետոյ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Բոլոր նախարարները եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարները, երէկ, կայս. պալատ երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Քաղաքապետութիւնը մասնաւորաբար պատրաստուած «սիմիտ»ներ մատոյց կայս. պալատ։

—Պէրաթ Կիճէսի առթիւ կայս. պալատան ու Բ. Դրան կողմէ շաբաթ օրը դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներուն։

ՔՈՍԹԱՔԻ ՓԱՇԱ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. պալատան քարտուղարներէն Րէշիտ պէյ, Լոնտոնի օսմ. դեսպան վախճանեալ Քոսթաքի փաշայի Անթիփոուլոյի բնակարանը գնաց, եւ Վեհ. Սուլթանին անունով, ցաւակցութիւն յայտնեց անոր այրիին, ըսելով նաեւ թէ քիչ ատենէն ամսաթոշակ պիտի յատկացուի։ Տիկին Քոսթաքի փաշա խնդրեց Րէշիտ պէյէն իր երախտագիտութիւնները մատուցանել յառ կայս. Գահոյից։

—Անգլիոյ լրագիրները, մանաւանդ Թայմզ ու Սթանտըրտ, Քոսթաքի փաշայի մահը ծանուցանելու առթիւ, համակրութեամբ կը խօսին անոր վրայ, հրատարակելով նաեւ կենսագրութիւնը։ Կը գովեն անոր պաշտօնավարութիւնը որ ծառայած է երկու տէրութեանց յարաբերութիւնները աւելի եւս բարուօքելու։ Թայմզ կ՚ըսէ թէ Քոսթաքի փաշայի մահը կարեւոր կորուստ մըն է։

—Բարձր. Ջէքիէ ու Նայիմէ իշխանուհիներն ալ ցաւակցութիւն յայտնել տուին այրի տիկին Քոսթաքի փաշայի։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ. — Պաշտօնական Ջէրիտէ մը հետեւեալը կը ծանուցանէ կ. Պոլսոյ կալուածական տուրքերու գանձման մասին. — Ներկայ եւ յառաջիկայ տարիներու կալուածական տուրքերը նախապէս տրուած որոշման համաձայն պիտի գանձուին. իսկ 1300էն 1317 տարուան մինչեւ վերջը անվճար մնացած կալուածական տուրքերը եթէ այս տարուան Նոյեմբերին ու Դեկտեմբերին հատուցուին, հարիւրին յիսուն հինգուն դրամ պիտի առնուի եւ մնացած յիսունն ալ, առանց նայելու թէ որ տարիին կը պատկանի, «սուրէթ» ու «սէրկի»։ Ցունուարի ու Փետրուարի մէջ հատուցուելիքներէն ալ հարիւրին վաթսուն հինգուն դրամ եւ քառասունը դարձեալ «սուրէթ» ու «սէրկի»։ 1319 մարտէն սկսեալ կալուածական տուրքերը նախապէս տրուած որոշման համաձայն պիտի գանձուին։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ իսլամները երախտագիտական ուղերձ մը մատուցին Վեհ. Սուլթանին՝ Հիճազի երկաթուղիին շինութիւնները փութով առաջ տարուելուն համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդին վերաքննիչ ատեանին նախագահ Ալի պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունէր ամէն տեսակ տուրքերու եւ տէրութեան հասոյթներուն գանձումները առանց յապաղման կատարելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, եւ եթէ պէտք ըլլայ, կանոնագիր մը պատրաստել, իր խորհրդակցութիւնները աւարտեց եւ պատրաստած կանոնագիրը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Հոկտ. 26էն Նոյեմ. 2 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 185, որոնց 126ը իսլամ (51 այր, 75 կին), 53 քրիստոնեայ (31 այր, 22 կին) եւ 6ը հրեայ (3 այր, 3 կին)։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. ԷԿԶԱՐՔԸ. — Սէրվէթ, առանց հաւաստիք ընծայելու, կ՚արտատպէ Սոֆիայի լրագրի մը այն լուրը թէ Պուլկարաց Էկզարք Տ. Եոսիֆ վատառողջութեան պատճառաւ պաշտօնէն պիտի հրաժարի եւ ժամանակ մը Մարիէնպատ պիտի մնայ, անձը դարմանելու համար։

ԽՈԶԱԿՆԵՐԸ. — Ջեհանտա պաշտօնարանը որոշեց որ այն չոր խոզակները որոնք արտադրող վայրի վկայական չունենան, հարիւրին ութ մաքսի պիտի ենթարկուին՝ մէկ նահանգէն միւսը փոխադրուելու ատեն։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ սնանկացած Տավիթ Պէժէ ու Ընկերութեան վաճառատունին նկատմամբ Իգտամ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ. — Այդ վաճառատան պարտքն է 37,000 ոսկի, որուն մեծ մասը կը կազմեն զանազան անհատներու դրամները՝ տոկոս ստանալու նպատակով նոյն վաճառատան յանձնուած։ Եւրոպայի եղած պարտքը աննշան է։ Նոյն գումարին մնացած մասը կը կազմեն Սէլանիկի սեղանաւորներուն եւ վաճառականներուն առնելիքները։ Պարտքի եւ գիրերէն եղած պահանջումներու փոխարէն կան, կարգ մը վաշխառուներու մուրհակներէն զատ, ապրանքներ ու կալուածներ՝ 20,000 ոսկի արժէքով, բայց կալուածները Սաուլ Մոսխանոյի եւ ուրիշ անձերու կողմէ գրաւի տակ առնուած են, որով «մասսա»ն պիտի չկրնայ օգտուիլ։ Սնանկացած այդ վաճառատունը, այս տարի տասանորդի վարձակալութիւն ըրած ըլլալով, եւմաական գանձուն 4000 ոսկիի չափ պարտք ունի։ Տեղական կառավարութիւնը բակոյն տասանորդի գանձումը ձեռք առեր է, գանձուն պահանջքը ապահովելու համար։ Կը յուսացուի թէ սնանկացեալին ընդհանուր պահանջատէրերը հարիւրին քսան ստանան։ Պէժէ վաճառատան սեպհական ալիւրի գործարան մը երկու տարի առաջ այրած ըլլալով, վաճառատունը 15,000 ոսկի առած էր ապահովագրական ընկերութիւններէն։ Այդ պատճառով վաճառատան գործերը մինչեւ վերջին օրերս կանոնաւոր վիճակ մը ունէին, որով յանկարծ վճարումներու դադարումը գէշ տպաւորութիւն մը գործեց հրապարակի վրայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Եաֆայի մէջ չորեքշաբթի օրը քոլերայէ մէկ մահ պատահեր է. իսկ Կազայի ու Լիտտայի մէջ դէպք ու մահ չկայ։

—Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի օրը Թրիպէրիատի մէջ քոլերայէ 9 դէպքեր եւ 13 մահեր պատահեր են. իսկ հետեւեալ օրը 14 դէպք եւ 8 մահ։

—Սուրիոյ կուսակալը կը հեռագրէ թէ հոկտ. 26էն 29 Խաթէմ գիւղին մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Եգիպտոսի մէջ ուրբաթ օրը քոլերայէ 7 դէպք եւ 8 մահեր պատահեր են։ Շաբաթ օրը՝ 11 դէպք ու 12 մահ։

—Առողջապահական Խորհուրդը վերցուց Օտէսայի ժամանումներուն դէմ սահմանուած հինգ օրուան քարանթինան եւ անոր տեղ բժշկական քննութիւն սահմանեց։

—Առողջապահական Խորհուրդը գրեց ոստիկանութեան հինգ օրուան բժշկական հսկողութեան՝ ենթարկել մտերս Աղեքսանդրիայէն Կ. Պոլիս գալիք ուղեւորները, որոնք արդէն քարանթինա սպասած են Կլազոմէնի մէջ։

—Հոտէյտայի մէջ 17 օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք պատահած չըլլալով, ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները ջնջուած են։

—Մէքքէի ու Մէտինէի մէջ ալ հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ նախորդ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը, որուն Կ. Պոլսէն մեկնիլը ծանուցինք, հեռագրով երախտագիտութիւն մատոյց՝ իրեն նկատմամբ եղած կայս. շնորհներուն համար։

ՌՈՎԱՅԻՆ նախարար Հասան փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարար Ապտիւրրահման փաշա հիւանդ ըլլալով, երէկ, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին,

ԻՄԹԻԱԶ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. աւագ թիկնապահ եւ Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շէվքէթ փաշա, երէկ, պատիւ ունեցաւ ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին որ բարեհաճեցաւ Իր իսկ ձեռքովը անոր կուրծքին կախել անցեալները շնորհուած Իմթիազ պատուանշանը։ Շէվքէթ փաշա իր երախտագիտութիւնները մատոյց յոտս կայս. Գահոյից։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր անձնական Գանձէն յիսունական ոսկի շնորհել Համազգային Անկելանոցին մէջ իբրեւ պատուակալ ծառայողներուն։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Եփրեմ Րահմանի որ անձը դարմանելու համար Բարլըպատի ջերմուկները կը գտնուէր, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի կայս. պալատ գնաց, մատուցանելու իր հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Հիւսնի պէյի զօքանչը որ Ճանիկի նախկին կառավարիչ վախճանեալ Օսման Նուրի փաշայի կինն էր, երէկ գիշեր մեռաւ Ագսէրայի կողմը իր բնակարանին մէջ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ.—Ինչպէս ծանուցեցաւ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Կասթոն Օպուանօ, վերջերս տեսակցութիւններ ունեցաւ Բ. Դրան մէջ։ Այդ տեսակցութիւնները յանգեցան հարիւրին չորս տոկոսով փոխառութեան որ տարին քսան ֆր. տոկոս կը բերէ, ինչպէս կ'երեւայ Օսմ. Պանքային ընդարձակ ծանուցումէն զոր չաբաթ օրուընէ ի վեր կը հրատարակենք։ Այդ գործողութիւնը լաւ սկզբնաւորութիւն մըն է Պ. Կ. Օպուանոյի համար, որուն անունը կցուած պիտի մնայ այդքան կարեւոր գործի մը՝ թէ՛ տէրութեան գանձուն եւ թէ երկրին համար չահաւոր։ Պէտք է շնորհակալ ըլլալ Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէնին գործունէութեանը ու ճարտարութեանը, որով կրցաւ, Օսմ. Պանքային մասնակցութեանը վերաբերմամբ, հարթել զանազան դժուարութիւններ, որոնք արգելք կ'ըլլային այդքան ընդարձակ ձեռնարկի մը չուտով իրականանալուն։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ. — Իզմիրի մէջ հայ երիտասարդ մը Մարաշցի Յակոբ Կարապետեան, 24 տարեկան, իսլամական կրօնքը ընդունելով, անունը Իպրահիմ դրուեր է, իր փափաքին համաձայն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ վաճառականներէն Կարապետեան Աւետիս էֆ.ի համար կարգ մը անձեր թշնամական ոգւով թէեւ սնանկացած է կ'ըսէին, սակայն, ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով, իր բոլոր պարտքերը վճարած է հարիւրին հարիւր, կատարեալ պատուաւորութեամբ։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Այս առտու Գալաքէօյի կամուրջին բաց տեղէն անցնող նաւաձիգ շոգենաւակ մը որ մավունաներ կը քաշէր, երկու նաւակներու զարնուելով ընկղմեց։ Մէջը գտնուողները, բայց ի մէկէն, ազատուեցան։

—Ռումանական Ռեկէլէ Կարոլ շոգենաւը, ինչպէս ծանուցինք, հինգշաբթի գիշեր Բէօսթէնճէէն Կ. Պոլիս եկած ատեն փոթորիկի բռնուեցաւ Սեւ Ծովի մէջ։ Այդ միջոցին երկու ուղեւորներ ծովը ինկեր են, բայց ո՛վ ըլլալնին յայտնի չէ։

—Հելլենական Եուկլիտ շոգենաւը, անցեալ օր, Սեւ Ծովէն Վոսփոր մտած ատեն, նաւաստիներէն Մարութիատի, 58 տարեկան, առագաստ մը կապած ատեն ծովը ինկեր է։ Նաւապետը մակոյկ իջեցուցեր է զայն ազատելու, բայց կարելի չէ եղեր գտնել։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Շաբաթ եւ կիրակի օրուան երեք ներկայացումներն ալ յաջողութիւն գտան։ Սիրքը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ մը։ Այս իրիկուն, Վեհ. Սուլթանին ծնընդեան տարեդարձին առթիւ արտասովոր ու շքեղ ներկայացում։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԷՋ

Այս առաւօտ, Վեհ. Կայսեր Ծննդեան տարեդարձին առթիւ, հանդիսաւոր գոհաբանական մաղթանք կատարուեցաւ Մայր եկեղեցիի մէջ։ Արարողութիւնը սկսաւ ճիշդ ժամը 5ին։ Ս. Պատրիարքը թափօրով Պատրիարքարանի ընդունելութեան սրահէն Մայր եկեղեցի իջաւ. եկեղեցին լուսազարդուած էր ջահերով եւ մոմերով։ Ս. Պատրիարքը նախագահեց հանդէսին, իր չուրջն ունենալով Տ. Մեսրոպ Սուքիասեան, Տ. Հմայեակ Դիմաքսեան, Տ. Գէորգ Երէցեան, Տ. Գաբրիէլ Ճիվանիրճեան, Տ. Եղիշէ Ապահունի եւ Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան եպիսկոպոսները, վարդապետներ, Բերայի Աւագերէց Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեան, Մայր եկեղեցիի եւ Կէտիկ-Փաշայի ու զանազան թաղերու քահանաներ, ինչպէս նաեւ Կրօն. Ժողովի անդամներէն Տ. Գաբրիէլ Խանճեան եւ Տ. Կարապետ Սանտալճեան Ա. քահանաները։ Մայր եկեղեցիի դպրապետ Մէնտէրեան էֆ.ի առաջնորդութեամբ դպիրներ երգեցին «Թագաւոր փառաց» եւ «Թագաւորեաց Աստուած» շարականները. ապա երգեցին «Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւոր» Սաղմոսը։ Յետոյ, Մկրեան Տ. Հայրը կարդաց Տիմոթէոսի գիրքը, ուր մասնաւոր պատուէր կը տրուէր աղօթք ընել թագաւորներուն համար. ապա Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան Սրբազան կարդաց Մատթէոսի Աւետարանը, ուր մասնաւոր յիշատակութիւն կայ «Տուք զկայսերն կայսեր եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ» Տէրունական պատուէրին։ Աւետարանին ընթերցումէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը բեմ ելլելով քարոզ խօսեցաւ, բնաբան առնելով Առաքելական սա խօսքը. «Որում զպատիւ՝ պատիւն, որում զերկիւղ՝ երկիւղ»։ Այս բնաբանին համեմատ Ս. Պատրիարքը մեկնաբանեց ու բացատրեց թէ ի՛նչ պարագայի մէջ Քրիստոս ըսած է «Տուք զկայսերն կայսեր, եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ». եւ Աւետարանի այս խօսքը առաքեալներն ալ կանոն եւ օրէնք ըրած էին. Ս. Պատրիարքը, այս խօսքին համեմատ աւելի ընդարձակեց իր բնաբանը, ըսելով «Որում զհարկ՝ զհարկն եւ որում զմաքս՝ զմաքս»։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը յիշեցուց՝ ժողովուրդին թէ ինչ է հպատակի մը պարտաւորութիւնը առ իր Վեհապետն, պարտաւորութիւն մը որ կը կայանայ գլխաւորաբար երկիւղի, հաւատարմութեան եւ ընծայուած պատիւին մէջ. այդ սկզբունքը Հայ. Եկեղեցին ալ իրեն օրէնք եւ կանոն ընդունած է ու մեր վրայ պարտք կը դնէ հետեւիլ աւետարանական եւ առաքելական այդ պատգամին։ Ապա Ս. Պատրիարքը յարեց թէ կայս. Տարեդարձներուն առթիւ, ամենէն աւելի երախտագիտական արտայայտութիւններ պէտք է ցոյց տրուին Վեհ. Կայսեր նկատմամբ։ Ս. Պատրիարքը նկատեց այդ օրերը, իբրեւ մեր իղձերուն յուշարար օրեր. հետեւապէս Աւետարանի համաձայն, իշխանութիւնն է որ կը պահպանէ երկրի խաղաղութիւնը եւ կը սփռէ պէս պէս բարիքներ։ Ս. Պատրիարքը յիշեց Ն. Կ. Վեհափառութեան ընձեռած բարիքները Իր հպատակ ժողովուրդներուն եւ ի մասնաւորի հայ ժողովուրդին։ Ս. Պատրիարքը սրտաբուխ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհափառ Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ Կայսեր արեւշատութեան համար, օրհնելով Ն. Կ. Վեհափառութեան բոլոր գեղեցիկ տրամադրութիւնները. նաեւ օրհնեց հայ ազգը, մաղթելով մասնաւորաբար Երկնից բարութիւնը եւ ծառայել հաւատարմաբար։ Քարոզին աւարտումէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը պահպանիչով փակեց այս հանդէսը։ Եկեղեցին լեցուած էր ստուար երկսեռ բազմութեամբ. մասնաւորաբար, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը իր ամբողջութեամբ ներկայ գտնուած էր, Քաղաք. Ժողովի ատենապետ՝ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, եւ անդամներէն Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Խասգիւղի Գալֆայեան որբանոցի Քրիստոնէ Մայրապետ, Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեան եւ Տիգրան էֆ. Մանուկեան. Տնտեսական Խորհրդի անդամներէն Կարապետ էֆ. Մալխասեան, ինչպէս նաեւ Ուսումնական Խորհրդէն Պետրոս էֆէնդի Կարապետեան, ուսուցիչներ եւ վարժարաններու Տնօրէններ, Մայր եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդի անդամները եւ Մաճուլի ներկայացուցիչներ եւայլն։ Գոհաբանական աղօթքէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեանի, կայս. պալատ գնաց, երախտագիտական ուղերձ մը մատուցանելու յոտս կայս. Գահոյից։

600 ՈՍԿԻԻ ԿՏԱԿ ՄԸ ԱՐՄԱՇՈՒ ԴՊՐԵՎԱՆՔԻՆ

Բարեսէր տիկին մը, որ իր անունը չուզեր յայտնել, 600 ոսկիի գումար մը նուիրած է (հիմ գէ) Արմաշու Դպրեվանքին, պայմանաւ որ Խնամակալութիւնը այդ գումարին տոկոսը վճարէ իրեն, մինչեւ իր մահը։ Անչուշտ այս բարեսիրական կտակը օրինակ մը պիտի ըլլայ հայ մեծատուններու, կարեւոր կտակներ ընելու Դպրեվանքի հաստատութեան, որ այնքան իրաւունք ունի հանրային հոգածութեան առարկայ ըլլալու։

Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան տի Մալասբինա մարքիզը, երէկ, Ս. Պատրիարքին այցելութիւն տուաւ։

—Թիֆլիսէն կը գրեն. — «Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը, լսելով Նահանգապետի առաջարկութիւնը այն մասին, թէ Ներքին գործերի մինիստրութեան օտար դէպարտամէնդը թոյլ է տուել Սեւանի վանքի վանահօրը՝ զիջանել յօգուտ Թիֆլիս քաղաքի մի խանութատեղ, Սիոնի փողոցը լայնացնելու համար, որոշեց տեղեկութիւն տալ այդ մասին Սեւանի վանքի վանահօրը եւ խնդրել նրան նշանակելու մի անձն, որ ստանար յիշված գումարը եւ խանութատեղի վաճառման ժամանակ լինէր վանքի ներկայացուցիչը։»

—Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանի տեսուչ բրոֆ. Միլլէր հետեւեալ շրջաբերականը ղրկած է նոյն վարժարանին համար.—«Մոսկվայի Արեւելեան լեզուների Լազարեան ճեմարանի մանկավարժական դասարանների Խորհուրդը պատիւ ունի հաղորդելու որ այս տարուան ընթացքին կը լրանայ ճեմարանի մասնագիտական դասարանների կանոնադրութեան բարձրագոյն հաստատման երեսնամեակը։ Երեսնամեակի տօնի կատարումը տեղի կ'ունենայ ճեմարանի տարեկան հանդէսի հետ միասին, այս 1902 հոկտ. 24ին։»

—Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին ժամերգութեանց նախագահեց եւ քարոզ խօսեցաւ։

—Ուսումնական Խորհրդի ատենապետ Տոքթ. Թորգոմեան էֆ. շնորհակալութեան ու օրհնութեան հեռագիր մը ստացած է Երուսաղէմէն, Ամն. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսէն, ի պատասխանի իր շնորհաւորական հեռագրին։

—Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հետեւեալ աստիճաններն ու պատուանշանները շնորհել եկեղեցական ու աշխարհական սա անձնաւորութեանց. — Բ. Մէճիտիէ՝ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս Բէքմէզճեան, Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահ։ Գ. Օսմանիէ՝ Տ. Յակոբ եպս. Այտօ, Ճանիկի Առաջնորդ, Յովհ. Աւագ քհ. Մկրեան, Բերայի աւագերէց։ Դ. Մէճիտիէ. —Տ. Եղիշէ Վրդ. Գալբաքճեան, Տրապիզոնի Առաջնորդ, Ազան Վ. Համամճեան, Բալուի Առաջնորդ. Գաբրիէլ Վ. Անոյշեան, Պատր. Փոխ. Պաղտատի, Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան, Բաբերդի Առաջն. Տեղապահ. Էմմանուէլ Վ. Պալեան, Պայազիտի Տեղապահ. Գէորգ Վ. Ասլանեան, Ակնայ Տեղապահ. Յովհ. Ա. քհ. Վարժապետեան, Մարաշի Տեղապահ. Կրպ. Ա. քհ. Էյլանճեան, Տեղապահ Զէյթունի. Կրպ. Ա. Քհ. Սէթեան, աւագերէց Գուզգունճուգի. Յովհ. Ա. Քհ. Շահպազեան, աւագերէց Սամաթիոյ, Գաբրիէլ Ա. Քհ. Խանճեան, աւագերէց Սկիւտարի. Կրպ. Ա. Քհ. Սանտալճեան, աւագերէց Գասըմբաշայի. Հիւանդանոցի Հոգաբարձուներէն Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեան, Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, Մանուկ էֆ. Սմբատեան, Պոլսոյ երեւելիներէն։ Հ. էֆ. Թագթագեան, Իզմիրի երեւելիներէն։ Դ. Օսմանիէ՝ Յ. էֆ. Գուրգէն, Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, Հ. էֆ. Ասատուր, Ուսումնական Խորհրդի անդամներէն։ Կարապետ էֆ. Ալլահվէրտի, Տնտեսական Խորհրդի անդամներէն։ Միհրան էֆ. Սմբատեան, Պետրոս էֆ. Շիրինեան, Յ. էֆ. Սիմոնեան։ Դ. Մէճիտիէ.— Գ. էֆ. Մէնտէրեան, երաժիշտ, Միւռոն էֆ. Ջաքարեան, Նշան էֆ. Փափազեան, Գառնիկ էֆ. Հայկեան, Լեւոն էֆ. Բիւրքճեան, Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն։ Սանիէի աստիճան՝ Գրիգոր էֆ. Միլիտոսեան, ճարտարապետ. Ս. էֆ. Փափազեան։ Սալիսէի աստիճան՝ Մատթէոս էֆ. Սրղումանեան, Գրիգոր էֆ. Մուշիկեան, Անտոն էֆ. Համբարձումեան։

—Ինչպէս կը տեսնուի քիչ մը վերը հրատարակուած ցուցակէն, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել մեր աշխատակիցներէն Յակոբ էֆ. Գուրգէնի եւ Ստեփան էֆ. Կուրտիկեանի։ Մեր շնորհաւորութիւնը կը յայտնենք այս առթիւ։

—Պրուսայի չերամաբոյծներէն Գառնիկ էֆ. Տէր Բարթողեան իր եւ ուրիշ բարեսէրներէ հաւաքած երկու օխայի չափ թթենիի հունտերը Պատրիարքարան ղրկած է, Նպաստից Յանձնաժողովի միջոցաւ գաւառները ղրկուելու համար։ Ս. Պատրիարքը օրհնութեան գիր մը ղրկած է յիշեալ չերամաբոյծին, յանձնարարելով որ թթենիի տունկեր ալ հայթայթելու մասին փոյթ տարուի։

—Ս. Պատրիարքը, Ս. Փրկչի հիւանդանոցին Հոգաբարձութեան առաջարկութեամբ, օրհնութեան գիր մը յղած է Պրուսացի Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Պատեանի, որոնք Գումգաբուի մէջ ունեցած իրենց երկու տուները նուիրած էին Հիւանդանոցին։

—Գրիգոր խան Շամտանճեան, երէկ, իր բնակարանին մէջ ընդունեց 30 աղքատիկ աղջիկներ, Պոլսոյ զանազան թաղերէն եկած։ Ցերեկեայ ճաշը տրուելէ յետոյ անոնց, մինչեւ իրիկուն պատուասիրուեցան։ Գլխարկ, զգեստ, գուլպայ, կօշիկ եւայլն, բաժնուեցաւ անոնց։ Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի ալ, Տէր եւ Տիկին Շամտանճեան խան նմանօրինակ բարեսիրական ընդունելութիւն մը կատարեցին։

—Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի պարտքերը վճարելու համար՝ ի մօտոյ թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի Բերայի մէջ։

—Սկիւտար Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդին նորընտիր անդամներէն Աւետիսեան, Ճէվահիրճեան եւ Բուլճեան էֆ.ները հրաժարած ըլլալով, անոնց տեղ նշանակուեցան Գրիգոր էֆ. Արապեան, Մկրտիչ էֆ. Նազմաճեան եւ Սիմոն էֆ. Մազլըմեան, որոնց ընտրութիւնը վաւերացուց Ս. Պատրիարքը։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհրդի ընտրութիւնը կատարուեցաւ երէկ 500 քուէարկուներէ 233 հոգի մասնակցած էին։ Քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան Յակոբ էֆ. Գազազեան 177 քուէ եւ Հայկ էֆ. Անտոնեան 138, որոնք անդամ ըլլալով նախորդ Թաղ. Խորհրդի, վերջերս հրաժարած էին։ Համեմատական մնացին Տեարք. Գէորգ Գարակիւլեան՝ 106 քուէ, Կարապետ Նավրուեան՝ 105, Յարութիւն Ունճեան՝ 95, Գրիգոր Բարունակեան՝ 94, Միքայէլ Յարութիւնեան՝ 87, Գրիգոր Մարգարեան՝ 82, Յովհաննէս Խազուլեան՝ 75, Ղազարոս Միքայէլեան՝ 72, Ներսէս Թիւլեան՝ 60, Գրիգոր Մազուլեան՝ 75։

—Խառն ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ չորեքշաբթի։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Արմենակ էֆ. Թօփալեանի՝ ընդ Օր. Սիրանոյշ Ս. Թաշճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.— Տէր եւ Տիկին Միհրան էֆ. Սենէմ Գալֆաեան 108, Տէր եւ Տիկին Միսաք էֆ. Տապանեան 108, Տէր եւ Տիկին Երուանդ էֆ. Ն. Շիրինեան 108, Թադէոս էֆ. Հանէսեան 120, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս էֆ. Ալայրմճեան 108, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Պասմաճեան 108, Տէր եւ Տիկին Սարգիս էֆ. Թասլաքճեան 216, Բարսեղ էֆ. Յ. Իսթանպոլլուեան 108, Տէր եւ Տիկին Եղիա էֆ. Շահպազեան 216, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր էֆ. Ջօհրապ 324 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ իրիկուն Գատըգիւղ, Արապեանց բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը Մկրտիչ էֆ. Մանուկեանի, Օր. Եւժէնի Արապեանի հետ ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներուն եւ բարեկամներուն։ Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան ծանօթ դէմք մըն է առեւտրական աշխարհի ու ընկերական կեանքի մէջ, թէ իր պատուաւոր գործունէութեամբ եւ թէ բարեմասնութիւններով։ Իսկ Օր. Եւժէնի Արապեան զարգացած մտքով մը ու ազնիւ ձիրքերով օժտուած համակրելի Հայուհի մըն է։ Մանուկեան եւ Արապեան ընտանիքներու այս խնամութեան առթիւ կը յայտնենք մեր խնդակցութիւնները։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԴԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 16 նոյեմ.—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ յոյն–օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ, դեսպանատան պաշտօնեաները, պուլկարական գործակատար Պ. Բոմնանով, օսմ. հիւպատոսարանին պաշտօնեաները եւ օսմ. հպատակները։ Յետոյ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան օսմ. Հրեաներու աղօթարանին մէջ. ներկայ էին միեւնոյն անձնաւորութիւնները։ Հանդէսը աւարտելուն, Վեհ. Սուլթանին քայլերգը երգուեցաւ։

ԱԹԷՆՔ. — Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան պահականաւին Լորէլէի որ նաւահանգիստին մէջ կը նորոգուի, պահակներէն երկու զինուորներ առջի գիշերը սպաննուեցան։ Երկու դրամապանակներ որոնք դրամներ ու թուղթեր կը պարունակէին, գողցուեցան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 16 նոյեմ.—Կոմս Ֆրանք այրեցաւ՝ Սիւրէնի իր դղեակին մէջ պատահած հրդեհին ատեն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ գահաժառանգը յառաջիկայ դեկտ. 15ին Բոմպէնակ պիտի երթայ։

ՍՈՖԻԱ.— Պ. Տանէվի յանձնուեցաւ նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ՃԷՆՈՎԱ. — Բաթթարօ կ'իմանայ թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը եւ Պ. Վալտէք-Ռուսօ վերջերս տեսակցութիւն մը ունեցեր են։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ նոր նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստեց որ վաղը պիտի կարդացուի Խորհրդարանին մէջ։

— Լրագիրներու շատերը խստիւ կը քննադատեն նոր դահլիճը։ Կը յուսացուի թէ Խորհրդարանին նիստը, վաղը, աղմըկալից ըլլայ։

ՀՌՈՄ.—Սթրոմպոլի հրաբուխին բորբոքման ատեն քանի մը հարիւր անձեր մեռեր են Սանթա-Մարիայի մէջ։ Տիրող թշուառութիւնը աննկարագրելի է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Նոյեմբեր

Անգլիական Քօնսոլիտէ	94	41
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	54	50
» » » Գ. բաց.	27	75
» » » Դ. գոց.	27	75
Օսմանեան Պանքա	13	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մօնօբօլ	44	50
Պուլկարական 1888	92	25
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	107	50
Տօմինիալ	106	—
Թրանսվալ	5	03
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 15 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	70
» » 3 1/2 %		98	92
Օսմ. Քօնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	15
» » » գոց.	»	28	15
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	21	42
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	592	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	120	50
Օսմ. մաքսատուն	»	555	—
Օսմ Ռէժի	»	358	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	501	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1072	—
Իտալական Ռանթ	»	103	—
Սպանիական արտաքին	»	86	12
Թրանսվալ	»	131	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	120
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 15 Նոյեմբեր

Ռուպլը	ֆր.	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	123	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	270

ՀԻՒՍՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

ՔԵԱՆԻ ԻՊԷՔՃԻ

Պոլիս, Կամուրջին դիմացը, անկիւնը եւ
Եէնի ճամի, Նամակատան կից։

Սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամպակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի ազնուութեան եւ աժանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատունները։ Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին արանց եւ կանանց յատուկ ճերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հովանոցներ, լամբարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով աժան գիներով։ Ասոնցմէ զատ՝ սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ եւ բրդէ ծաղկենկար, ֆանթէզի ու նորաձեւ պլուզցուներ, արչընը 5 ղրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 ղրուշ. ինչպէս նաեւ «կրոպէկլէնաէր», եւ «կրօս աֆրիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ։ Մետաքսէ եւ նորաձեւ ֆուլար կերպասներ արչընը 4էն մինչեւ 6 ղրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, ազնիւ ու վայելուչ կերպասներ, արչընը 7էն մինչեւ 15 ղրուշ։ Բրդէ ազնիւ կերպասներ եւ արչընը 3էն մինչեւ 7 ղրուշ։ Ֆրանսական լաւ տպածոներ, չգունաթող, արչընը 70 փարայէն 90 փարա, մետաքսէ սաթէն ազնիւ տպածոներ, փայլուն եւ չգունաթող, արչընը 3 ղրուշէն, ֆուլին տպածոներ, ծաղկենկար եւ ճաշակաւոր գոյներով, արչընը 2 ղրուշ 30 փարա։ Բիքէ եւ աքըսֆոր տպածոներ, միագոյն սաթէններ, մետաքսէ եւ բրդէ խառն ապրանքներ, եւայլն։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ

NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand

Նիւ Եորքի գիծ, ճեպընթաց

ՔՐՕՆՓՐԻՆՑ-ՎԻԼՀԷԼՄ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ 4 Նոյ.
ՔԱՅԶԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ 18 »
ՖՐԻՏՐԻԽ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ 8 »
ՔԷՄՆԻՑ, Պրէմէնէն Շէրպուրկ 15 »
ՔԱՍԷԼ, » » 22 »
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ » » 29 »

Աւստրալիոյ գիծ

ՔՐՕՍԷՐ ՔՈՒՐՖՈՒՐՍԹ, Ճէնովա–Նաբոլիէ, 5/18 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Քօլօմպօ, Ատէլայտ, Մէլպուրն եւ Սիտնէյ ու Սիտնէյի մէջ Նորտտայչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ հաղորդակցելով պիտի երթայ Քուինզլէնտ, Նոր Կուինիա, Մաքասար, Պաթավիա եւ Սինկաբուր։

Պրէմէն Պալթիմորի գիծ

ՔԷՕԼՆ, Պրէմէնէ Պալթիմոր 6 Նոյ.
ՇԹՈՒԹԿԱՐԹ » » 20 »

Պրէմէն–Կալվէսդոնի գիծ

ՔԷՄՆԻՑ, Պրէմէնէն 15 Նոյ.

Պրէմէն–Քուպայի գիծ

ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 14 Նոյ. եւ Հավանա, Սիէնֆուէկօ, Մանզանիլօ եւ Քուպա պիտի երթայ։

Պրէմէն–Պրազիլիոյ գիծ

Հանդիպելով Բէրնամպուքօ Պահիա, Ռիօ Ժանէյրօ եւ Սանդոս։
ԱԽԷՆ, Պրէմէնէ, 15 Նոյ.
ՊՕՆ, » 29 »

Պրէմէն–Լաբլադայի գիծ

ՔՖԱԼԶ, Պրէմէնէ, 8 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս։
ՆՈՐՏԷՐՆԷՅ, Պրէմէնէ, 22 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս։

Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ

ՊՐԻՆՑԷՍ ԻՐԷՆԷ, Համպուրկէն, 13 Նոյ. եւ պիտի երթայ Քօլօմպօ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հոնկ Քոնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ եւ Եօքօհամա։
ՏԱՐՄՇՏԱՏ, Պրէմէնէ, 26 Նոյ.
Ծայր. Արեւելքի գիծ, միայն ապրանքի։
ՆԻՒՐԷՆՊԷՐԿ, Նոյմ. 13ին, Պրէմէնէն, եւ պիտի երթայ Բորդ Սաիտ, Բէնանկ, Սինկաբուր, Հոնկ Քոնկ, Շանկայ եւ Եօքօհամա։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն

Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Ժ. ՍԷՔՈՒԱՆ
Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի խան, Թիւ 21

Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէրբ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(ճիշդ Զապուքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութեան, ըստ տարիքի, ծամողութեան, եւ ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

1902ի 4% ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1318-1902 ՍԵՊՏ. 26 ԹՈՒԱԿԻՐ
ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՈՎ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ 390,910 ՊԱՐՏԱԹՂ. 4%
500 Ֆր.=20 Անգ. ոսկի=22 օսմ. ոսկի,
=405 մարք գնով։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՍՈՅԹԸ ՓՈԽԱՐԷՆ ՑՈՒՑՆԵԼՈՎ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՈԿՈՍ ԿԸ ԲԵՐԷ 20 ՖՐ. ԿԱՄ 16 ՇԻԼԻՆ ԿԱՄ 88 ՂՐՈՒՇ ՈՍԿԵԴՐԱՄ ԿԱՄ 16,20 ՄԱՐՔ

Պիտի վճարուի առ առաւելն 56 տարիէն, կամ Սակարանէն գնուելով, եթէ օրուան գինները վար են իր բուն գինէն, եւ կամ 6 ամիսը անգամ մը վիճակահանութեամբ, եթէ օրուան գինները վեր են իր բուն գինէն կամ հաւասար են անոր։

Ամորթի վիճակահանութիւնները պիտի կատարուին, եթէ պէտք ըլլայ, վեց ամիսը անգամ մը, Կ. Պոլսոյ մէջ Օսմ. Պանքային կողմէ, ի ներկայութեան Օսմ. Կայս. կառավարութեան մէկ պատուիրակին, յունիս եւ դեկտ. ամիսներուն մէջ։ Առաջին վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի, եթէ պէտք ըլլայ, 1903 յունիսին։ Վիճակահանութիւններէն ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի, վիճակահանութեան յաջորդող յուլիս 1/14ին եւ յունուար 1/14ին։

Պարտաթուղթերը պիտի ունենան վեցամսեայ կտրօններ, որոնք ՈՍԿԵԴՐԱՄՈՎ պիտի վճարուին յունուար 1/14ին եւ յուլիս 1/14ին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարիզի մէջ 10 Ֆրանք
Լոնտոնի մէջ 8 շիլին
Կ. Պոլսոյ մէջ 44 ղրուշ
Պէրլին եւ Ֆրանքֆորթի մէջ 8 մարք 10 բֆ.

Այս փոխառութիւնը, որուն արդիւնքը յատկացուած է 1886ի 5% մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերու հատուցման կամ քօնվէրսիոնին, ունի 390,000 օսմ. ոսկիի տարեվճար մը, որ այսպէս տրամադրելի կը մնայ, փոխարէն ցուցուած մնալով նաեւ այն մաքսային հասոյթները որոնք յատկացուած էին վերոյիշեալ պարտաթուղթերուն։ Օսմ. Կայս. Կառավարութիւնը ո՛ եւ է զեղչ չըներ նոր 4% պարտաթուղթերու կամ անոնց կտրօններու վճարման մէջ։ Այս պարտաթուղթերը եւ իրենց կտրօնները զերծ են օսմ. կայսրութեան մէջ ո՛ եւ է տուրքէ՝ թղթադրոշմէ եւ այլն։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՈՒԵԼՈՒ ԳԻՆ 430 ՖՐ.

Վճարումները պիտի ըլլան.

Ստորագրուելու ատեն	50 ֆր.	430 ֆր.
Պարտաթուղթերը բաժնուելու ատեն դեկտ. 1էն 5	80 »	
Եւ մնացեալը առաւելն մինչեւ 1/14 յունուար	300 »	

Այն պարտաթուղթերը, որոնց համար պահանջուած այս վճարումները չեն կա-

տարուիր, վճարման յապաղման համար տարեկան 5% տոկոսի մը պիտի ենթարկուին, սկսեալ իրենց պայմանաժամէն։ Այս պարտաթուղթերը, առանց տիրոջը իմաց տրուելու, պիտի վաճառուին Բարիզի Սակարանին մէջ, որոշեալ պայմանաժամէն ամիս մը յետոյ, շահակիցներու հաշուոյն եւ ամէն շահ ու վնաս անոնց ըլլալու պայմանաւ։

ՆԱԽԱՊԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

1886ի 5% մաքսային փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերը նախապատուութեան իրաւունք ունին այս փոխառութեան ստորագրուելու, առանց ո եւ է ղեղչի մը ենթարկուելու։ Ասոր համար պէտք է այժմէն եւ առաւելն մինչեւ Նոյմ. 20 (վերջին պայմանաժամ) յանձնեն կամ ի պահ դնեն իրենց նոյն պարտաթուղթերը, որոնց վրայ պէտք է գտնուին պայմանաժամը չլրացած բոլոր կտրօնները, բաց ի 1903 յունվար 1/14ի կտրօնէն, որ նոյն պարտաթուղթի տէրերուն քով պիտի մնայ, պայմանաժամին գանձուելու համար։ Այս պարտաթուղթերը պիտի ընդունուին իրենց անուական դրամագլուխով, 500 ֆր., եւ անոնց տէտերը ի փոխարէն որոշեալ թուականին պիտի ստանան 1902ի 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն՝ 430 ֆր. գնով, եւ մնացեալ սալտօ գումարին տեղ որ ամբողջ պարտաթուղթի մը գինը չի ներկայացներ, հնչուն դրամ պիտի տրուի իրենց։ 1886ի 5% փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերէն անոնք որ չեն ներկայանար փոխելու զանոնք այս նոր պարտաթուղթերով, կը հրաւիրուին 1903 յունվար 1/14էն սկսեալ գանձելու իրենց դրամը, իւրաքանչիւր պարտաթուղթ 500 ֆր. դրամագլուխի հաշուով, որուն վրայ պիտի բարդուի վեցամսեայ տոկոս 12.50 ֆր., գումար 512.50 ֆր.։ Այս պարտաթուղթերը պէտք է իրենց վրայ ունենան պայմանաժամը 1903 յունվար 1/14ին աւարտող եւ անկէ ետքի կտրօնները, եւ պիտի դադրին այլեւս տոկոս բերել վճարման համար որոշուած թուականէն ետքը։

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ 1902 ՆՈՅ. 20ԻՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Բարիզի մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ, 7 Ռիւ Մէյէրպէր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՓԱՌԻ Է ՏԷ ՓԷՅԻ-ՊԱ, 3 Ռիւ տ'Անթէն։

ՔՕՆԹՈՒԱՐ ՆԱՍԻՕՆԱԼ Տ'ԷՍՔՕՆԹ ՏԸ ՓԱՌԻ, 14 Ռիւ Պէրժէռ։

ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ (Ֆրանսայի մէջ առեւտուրի եւ ճարտարարուեստի բարգաւաճման նպաստելու համար) 54–56 Ռիւ տը Փրովանս։

ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՏԸ ՔՐԷՏԻ ԷՆՏԻՒՍԹՐԻԷԼ Է ՔՕՄԷՐՍԻԱԼ, 66 Ռիւ տը լա Վիքթուար։

ՊԱՆՔ ՖՐԱՆՍԷԶ (առեւտուրի եւ ճարտարուեստի համար) 9 Ռիւ Պուտռօ եւ վերոյիշեալ հաստատութեանց մասնաճիւղերուն եւ գործակալութիւններուն մէջ։

Կ. Պոլսոյ մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Ամբողջ Թուրքիոյ մէջ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ մասնաճիւղերուն եւ գործակալութիւններուն մէջ։

Եթէ տրամադրելի պարտաթուղթերէն աւելի խնդրուի, դրամով գնել ուզողներէն է որ պիտի պեղչուի պարտաթուղթերու թիւը։

ՑՈՒՑԱԿՆԵՐՈՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԸՆԴՈՒՆՈՒԻՐ

Թղթակցութեամբ եւ հեռագրով փոխառութեան ստորագրելը կ'ընդունուի առնուազն 50 եւ անկէ աւելի պարտաթուղթերու համար։

Ղրկուած նամակներուն մէջ պէտք է ներփակուի առաջին մասնավճարը։

Ստորագրողներուն առժամեայ Սէրթիֆիքաներ պէտք է տրուին պարտաթուղթերուն բաժնուելու պահուն։

Ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին, այս պարտաթուղթերուն Բարիզի եւ Պոլսոյ սակարաններուն մէջ պաշտօնապէս ընդունուելուն համար։

1902 հոկտ. 27ին պէտք եղած յայտարարութիւնը եղած է Թղթադրոշմի տնօրէնութեան։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ։ 2—5

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՕՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆօսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիք տղոց ոսկորները կը չինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ եւ [illegible] տղոց։

Ցղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր եւ աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆօսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցնէ եւ տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ

ԿՈՒԱՐԱՆԱ

GUARANA

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 եւ դեղարանները A.

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ ան[illegible] հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ եւ եթէ կայ [illegible] փոյթ [illegible] հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ եւ մինչեւ իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտներ, եւ [illegible] ջղային հիւանդ [illegible], կամ այն է որ [illegible] ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն եւ կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակներ [illegible] կը բժշկուի եթէ հիւանդը կանոնաւորապէս գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ՓԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերը եւ ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակ կը արագ եւ վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կանոնաւոր գործածելով առանց [illegible] կարգ անցնելու եւ ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, [illegible] գլխու ցաւը, [illegible] խեղդումը, մռայլութիւնը, [illegible] ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, [illegible] հաւանիլը [illegible] ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը բժշկէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԹ ՏԸ ՓԻԷՐԼՕ գործածելով, հերթերէն [illegible] մէջ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բամսէգ	3000	Թէպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէզրա	2250
Ֆարոս	3000	Մինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.

Ռէիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդոտ թէ՛ առողջներու տկար կազմ ունեցողներու [illegible] թեան եւ մօ թի հիւանդութեան ենթարկուողներուն [illegible] առողջներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն, սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը զզուեցնեն շատ գործածողները որոնց կամ գար[illegible] կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական համ[illegible] թեքթէօր ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու պղտորութիւն համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. [illegible] անուշ համ ունի եւ անուշիկ, [illegible] հոտը կը զգացնէ [illegible] դիւրութեամբ մը կը գործածուի։ Ո՛չ խմուելու ատեն ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար ...։ Բժշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարման է դժուարաշնչութեան, կուրծքի նեղութեան եւ [illegible] կարօտութեան եւ մինչեւ իսկ կրծքային տառապանքներու [illegible]։

Կը ծախուի Պ. Հէճ [illegible] եւ գեղա[illegible] Սուլթան Համամ Մէգիբի [illegible] եւ Պանտիքրասի դեղարաններու եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 9—52

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումարը՝ ֆ. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած խոստումնութիւններ՝ ֆ. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը [illegible] 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած [illegible] գումարը՝ ֆր. 17,500,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ [illegible] [illegible] 3 տարի [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 առ 100 [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՕՐՔ 4 առ 100 [illegible]

Տնօրէն Թիւրքիոյ

Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քննիչ Պատուիրակ

Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս Հովիթօլ խան

[illegible] փողոց, Վիթօլիս խան

Ղալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՐՈՒՍ

ԱՄԵՆԷՆ կատարեալը, ամենէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամենէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն, որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ եւ իրականաբար նոր հանրագիտական բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ եւ գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց եւ հմտութեան ամենէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի եւ հոյակապ շինուածներու, տարազներու եւ թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու կենդանիներու եւ տունկերու, սեւ եւ գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան եթէ նախամեծար համարեն, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է.
- 195 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ թղթակազմ հատորով
- 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրութեամբ ստորագրուողը դերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի դրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՐՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17, ընդդրում 16 երեսոց դրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Ռ. Կրկէ 2/14 Օգոստ 1892

Թուականը

(20 Սեֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց Օսմ. Նախակառան դէմը։

Ընդ. գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօֆ Մահրութճիլար Զարըլը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու հար[illegible], ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿ Ն ՇՈԳԵ ՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան ճեպընթացները

- Կշ. 5/18 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէ։
- Գշ. 6/19 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ)։
- Եշ. 7/20 Սեւաստապոլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
- Ուր. 8/21 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
- Շբ. 9/22 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1889ին

Կ. ՊՈԼԻՍ

Թահթաքալէ

ՎԱՅՆՈՒԱՆԻՇ

Առեւտրական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպական վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ [illegible] հոտաւէտ եւ յուսագի [illegible] օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական [illegible] գործարաններու ապրանքներէ [illegible] գիներու [illegible] ժամանակ կր դրկուի։

Մեծաքանակ կ գնող ընկ ուզողներ կրնան դիմել կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսատի [illegible] ճեմեւ Որդիք [illegible] երկիրներու մէջ [illegible] ուր պիտի գտնեն նմոյշներու [illegible] ցուցակ մը՝ [illegible] տեղեկութիւններով.

- ՊՈՒՐՍԱ.— Պ. Պ. Լազարիտէս Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շամօտէօն։
- ԴՈՒՐԱՑ.— Պ. Պ. Ալարար եւ Ընկ.
- ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
- ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
- ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
- ՎԱՌՆԱ.— Պ. Դէլոն Արտիթի
- ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնէնկ.
- ՍԵ ԱՆՋ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
- ԻՒՍԿԻՒԲ.— Պ. Մ. Քաֆիլանօ.
- ՓԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
- ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Քէտրոսեան Եղբարք
- ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Որդի Կ. Ինճիճեան.
- ՊԵՐԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան
- ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
- [illegible].— Պ. [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵՍԿԱՅ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

- Նոյմ 18. Պիրիք, Մարսիլիայէ.
- » 24. Սիռէֆասի [illegible]

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

- Նոյ. 19ին Պիրիքի Սամսոն, Տրապիզոն եւ Պաթում.
- » 25ին Սիռէֆասի [illegible]

Տ[illegible] Բարիզի համար

Ապ [illegible] 245 ֆրանք. Բ. [illegible]

175 ֆրանք Տեղեկութեանց համար [illegible]

[illegible] 516 Ք. ՌԸՔՈՒԻ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400էն աւելի պատուոյ վկայական եւ ոսկեդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։

Սկիւտար Զարչը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Օրեւելից միջեւ բանող շոգ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգօնիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ռոմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէմրիան	10500	Արրժ[illegible]ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3?00
Դոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Վասդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆրրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէսերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը [illegible] կամ Ղալաթիոյ [illegible] ունենալու համար իրենց հրահանգը [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ

800 [illegible]

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	10[illegible]9	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Փասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	372	Միլօ	1057	Սրէրօ	1200
Փօրտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5549	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիրօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րոմէօ	1789		

Լorենցo շոգենաւը, Նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՋՕՏ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որf ամսոր երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	[illegible]
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	[illegible]
Լուքանիա	12950	Վէրլա	[illegible]
Քամբանիա	12950	Բավիա	[illegible]
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	[illegible]
Ումպրիա	8128	Սիբիրիա	[illegible]
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	[illegible]
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	[illegible]
Ուլտոնիա	7269	Շէքալլընք	

Շէրպուրկ շոգենաւը, [illegible] Լիվրբուլէն [illegible] կը սպասուի ամսոյս 22ին։

Դիմել առ ՃՕԼԻ եւ ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

Մէյմէնէթի խան, Թիւ 6 7 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 255

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՆ

33. Յօդ. Հ. «Իսկ անոնք որ խառովարար նպատակաւ իրենց անձը կը ծածկեն...»։ Բնագիրը. «վէ պաղնըլարտան մէգասիտի մէֆսէտէթքեարանէեէ միւլքէնիի օլարագ քէթմի նիւֆուս իտէնլէր...» Խռովարարաբար գիտել պիտի տանք թէ կարելի չէ ըսել «խռովարար նպատակ», այլ «խռովարարական նպատակներ», ինչպէս որ չըսուիր «Մազասատ միւֆսիտ», ուրիշ խօսքով, խռովարար (միւֆսիտ) անձական անձերու հետ միայն կը գործածուի, ո՛չ երբեք առարկաներու հետ, Թող որ «Մէգասատի մէֆսէտէթքեարանէեէ միւլքէնիի օլարագ» բացատրութիւնը հոս կը նշանակէ «չարադէտ նպատակներով», եւ կամ պարզապէս «չարամտօրէն»։ Ուստի կը թարգմանենք. «Ու անոնցմէ անոնք որ չարամտօրէն կը պօռեն այսինչ կամ այնինչը...»

34. Յօդ. Հ. «Պատժական օրէնքին 25րդ (քսանըհինգերորդ) յօդուածին համաձայն»։ Բնագիրը. «Ճէզա գանունննամէսինին իքիյիրմի էլլի պիրինճի մատտէսի մուճէպինճէ...»։— Պէտք է ըսել Պատժական Օրէնագրքին 251րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն։ Անձ այդ յօդուածներուն բնագիրները. 251ինճի մատտէ. «Պոլէգասլընըլըք, հազա բլա նէֆի հէզալարընը ճամի պիր ճէզա օլուպ գոլէգասլընտա օլան շախս, Զապդիյէ նըզարաթընըն դէվամ վէ զէրտիյի տէրէճէտէ, սահիհ վէ խարիճի գալէմա պուլունմալար բլա մուխարէրէ իտէյիլիր»։— 251ինճի մատտէ. «Ներէք հիւքիւմէթէ ախտ օլան տէֆաթիր վէ սէնէտաթ վէ սիճիլլաթ վէ սաիր եվրագի բէզմիյէնին, վէ կիրէք էրպապի թիճարէթ վէ սարրաֆանա միւթէալլիգ բուլըշա վէ քաֆիլեաթ սէնէտաթը, վէլ հասըլ իթխալաֆընտան սողանը մազարրաթը միւճիպ օլաճագ հէր տիւրլիւ էվրաքը պիլիխթիաար նազան, վէ հէր նէ սուրէթլէ օլուր ըսա օլսուն թէլէֆ իտէն, պիր սէնէտէն իւչ սենէյէ գատար հապս օլունուր, վէ քէնտիսինտէն պիր մէճիտիյէ ալթունտան օնալթը մէճիտիյէ ալթունա գատար ճէզայի նազդի ալընըր»։ Բացայայտ է ուրեմն թէ անուշադրութեամբ սխալ թարգմանուած է օրինական յօդուածին թիւը, այսինքն 251ի տեղ 25 ըսուած է։

38. Յօդ. ՀԱ. «Հէր ճէմաաթին ատէտի նեֆուսե», թարգմանուած է. «Մէն մի համայնքի թէութեան համեմատ»։ Մեն մի, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր, ամեն մէկ, ոչ մէկ, ամեն անորոշ ածականներուն յաջորդող գոյականը միշտ եզակի կ'ըլլայ. ուստի պէտք է ըսել «Մէն մի, կամ, իւրաքանչիւր համայնքութեան...»

45. Յօդ. ՀԱ. «Պատէհատ պիր մահ զարփընտա գուրա վէ մէհալլաթեա զիւէ եւ մինաւ ամսոցի թարէսի բաժում նիւֆուսին միւթէպէյիի պիր գըզա գարար ռէհիմ ոլ» ... [illegible] ... լաւ չէ թարգմանել, «Ցեռոյ մէկ ամսուան մէջ գիւղերու եւ թաղերու մէջ արձանագրուած բնակիչներուն թիւը ցոյց տուող ամփոփ ցուցակ մը պատրաստուելով», այլ պէտք է ըսել. «Ցեռոյ մէկ ամսուան միջոցին գիւղերու եւ թաղերու մէջ արձանագրուած երկսեռ բնակիչներուն թիւը» եւն.։

39. Յօդ. ՀԲ. «Իշպու նիզամնամէ... Թահրիրի սիճիլլի նիւֆուս նիզամնամէսինի մէզամնինա գաիմ ահր», թարգմանուած է. «Այս կանոնագրութիւնը կը յաջորդէ... Թուակիր մարդահամարի կանոնագրին տեղը»։— յաջորդել բայը կը պահանջէ միշտ տրական խնդիրը, որ է հոս կանոնագրին։ «Տեղը» բառն աւելորդ է, վասն զի չըսուիր «Մէկուն կամ բանի մը տեղը յաջորդել»։ Այլ է թէ համապատասխան ֆրանսերէն remplacer բայը հայցական խնդիր կը պահանջէ։ Ուստի պէտք է ըսել, կա՛մ «Այս կանոնագիրը կը յաջորդէ... Թուակիր Մարդահամարի կանոնագրին», եւ կամ «Սոյն կանոնագիրը կը բռնէ... Թուակիր Մարդահամարի կանոնագրին տեղը»։

Ասոնցմէ զատ դեռ կան բաւական թուով մանր մունր սխալներ, աւելորդ համարեցինք զանոնք առաջ բերել այս քննադատականին մէջ, ընթերցողները չձանձրացնելու համար անվերջ սխալներով։

Կարին Ա. Ն. ԹՈԹՎԱՅԵԱՆ

ՎԱՐՔ